

HRVATSKI VOJNIK

Broj 91. Godina III. 23. lipnja 2006. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Pred obalom Ancone održana dosad najsloženija i najveća pomorska vježba u kojoj je sudjelovala Hrvatska ratna mornarica

ADRION 2006

MoD UK

LONDON

Potpura *Gordom Albionu*

Slika gore prikazuje zrakoplovnu akrobatsku skupinu britanskog RAF-a kako bojama formira englesku zastavu. Avioni tipa Hawk ovaj su show izveli iznad baze Scampton u grofoviji Lincolnshire, gdje je i dom *Crvenih strijela*, kako glasi naziv skupine. Piloti su pripremili izvedbu kao potporu engleskoj reprezentaciji koja se zasad uspješno natječe na nogometnom Svjetskom prvenstvu u Njemačkoj.

BAQUBAH

Pošteni Larkin

Tri dana nakon zračnog napada kojim su američki zrakoplovi uništili zgradu u kojoj se krio terorist Abu Musab al-Zarqavi, na mjesto udara zaputili su se inženjerci kako bi raščistili ruševine. Kao zaštita s njima su bili i vojnici 4. pješačke divizije. Nakon jedne *akcije* buldožera, dočasnik-specijalist John Larkin ugledao je "nekakvu ciglu". Kad je prišao, ispostavilo se da je riječ o svežnju novčanica, i to eura, visine oko 15 cm. "Ne razmišljajući ni časka", ovaj dočasnik zadužen za održavanje komunikacijske opreme prijavio je nalaz svojem nadređenom časniku, čija je prva pomisao bila "mного papirologije koju će morati odraditi". Nakon brojanja novca, ispostavilo se da je poštteni Larkin pronašao više od 50 000 eura.

US Army

SYDNEY

Eurocopteri...i još Eurocoptera

Australaska vojska 19. je lipnja objavila da će gotovo četverostručiti svoju kupovinu Eurocoptera u sljedeće tri godine. Ukupno će na više inačica proizvoda europske tvrtke EADS potrošiti oko 1.5 milijardi američkih dolara. Prva narudžba odnosila se na 12 helikoptera, ali je broj uvećan za još 34. Prvi će biti dopremljeni do prosinca 2009.

Inače, Australci imaju velike probleme s ovim letjelicama. One aktualne, tipa Sea King i Black Hawk, već su vremešne, a kupnja helikoptera Super Seasprite završila je fijaskom: nijedan od njih 10 koje je mornarica preuzela nije bio ispravan. Australci će vjerojatno tužiti američke proizvođače.

WASHINGTON

Nova rješenja za vojnu poštu

US Army

Službenici američkog ministarstva obrane uputili su poziv relevantnim privatnim tvrtkama da im iznesu ideje kojim bi mogli poboljšati učinkovitost dostave vojne pošte, posebice na udaljene destinacije. Sama zamolba neće uroditi nekakvim ugovorom,

ali ovisno o pristiglim informacijama moguće je da će vlada raspisati natječaj koji bi mogao završiti privatizacijom dostave pošte. Zasad, jasno je da godišnji troškovi vojne pošte iznose barem 1.8 milijardi \$, ali točna brojka je nepoznata jer je vladini financijski revizori ne mogu izračunati. Istražna skupina je zaključila da je vojni poštanski sustav "razjedinen" i da ga treba "u potpunosti reorganizirati, unaprijediti i uštedjeti novac".

BRUXELLES

Posljednji veliki ispit

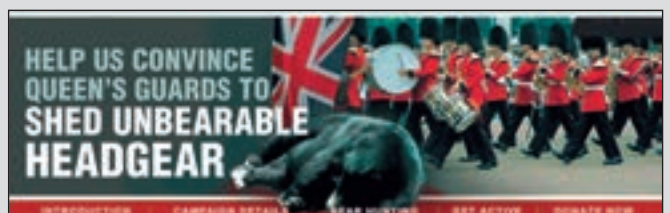
U arhipelagu Kapverdskih otoka uz zapadnu obalu Afrike od 15. do 28. lipnja se održava NATO-ova vježba pod nazivom Steadfast Jaguar. Njome Savez testira stanje svojih Snaga za odgovor, kojima je to posljednji veliki ispit prije no što će u listopadu postati potpuno operativne. Snage za odgovor će omogućiti NATO-u da u roku od pet dana uputi trupe od 25 000 ljudi bilo kamo na svijetu i da rade bilo što: od humanitarnih do potpuno borbenih operacija. Na Steadfast Jaguaru sudjeluje oko 7000 vojnika, mornara i zrakoplovaca.

LONDON

Medvjedi stradaju zbog kapa

Nedugo nakon proslave 80. rođendana britanske kraljice Elizabete, njezini vojnici iz regimenata British Guards našli su se na udaru aktivista za prava životinja. Naime, za njihovu paradu prilikom proslave bile su izrađene dodatne krznene kape, za što je bilo potrebno ubijati kanadske crne medvjede. Dnevnik Guardian priopćio je da je britansko ministarstvo obrane jedna od najboljih mušterija kanadske industrije krzna, kupuju oko 100 medvjedih koža godišnje. Udruga koja je zbog toga najviše prosvjedovala je PETA (Ljudi za moralni tretman životinja). Tvrdi da sporno nije samo ubijanje medvjeda, nego prije svega činjenica da "vojska zamjenjuje kape od umjetnog krzna onima od pravog".

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hvojnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozii objavljeni u Hrvatskom vojniku sur
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Pred obalom Ancone održana dosad najsloženija i najveća pomorska vježba u kojoj je sudjelovala Hrvatska ratna mornarica

Vježba je bila vrlo složena, a činjenica da u njoj sudjeluju brodovi pet različitih ratnih mornarica dodatno je komplicirala njezinu izvedbu...

Strana 4

Vježba gašenja požara u vojarni "Petar Zrinski"

U ZZIO-u "Petar Zrinski" 14. lipnja organizirana je metodsko-pokazna vježba gašenja požara u kojoj su sudjelovali uz Opslužnu bojnu ZZIO-a i pripadnici Javne vatrogasne postaje Grada Zagreba. Vježba je trebala pokazati uvježbanost i brzinu reakcije odgovornog ljudstva vojarne...

Strana 8

Predstavljamo vod za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu 336. sanitetske satnije HRM-a

Zdravstveni djelatnici OS-a dobili su priliku raditi ono za što su školovani. To je nesumnjivo jedan profesionalni izazov i prigoda da se kao zdravstvena ustanova OS-a afirmiram...

Strana 12

Nova NATO zapovjedna struktura

U skladu s rezultatima sastanka koji je održan 12. lipnja 2003., ministri obrane zemalja saveznica složili su se oko dizajniranja nove vojno zapovjedne strukture Saveza. Ona je zacrtana kao fleksibilnija, učinkovitija i prikladnija za vođenje svih savezničkih misija neovisno o razini angažmana ili tipu misije

Strana 20

Pred obalom Ancone održana dosad najsloženija i najveća pomorska vježba u kojoj je sudjelovala Hrvatska ratna mornarica

ADRION 2006

Vježba je bila vrlo složena, a činjenica da u njoj sudjeluju brodovi pet različitih ratnih mornarica dodatno je komplicirala njezinu izvedbu. Iz tako duge i složene vježbe kao što je ADRION 2006 može se izvući puno zaključaka, ali jedan posebno odskoče - tako složena združena djelovanja na otvorenom moru moguće je uspješno obavljati samo s namjenski građenim patrolnim brodovima. Sudjelovanjem Fausta Vrančića u vježbi ADRION 2006 Hrvatska ratna mornarica je stekla novo iskustvo na području združenog djelovanja

— Napisao i snimio Mario GALIĆ —

Pomorska vježba ADRION 2006, koja se od 3. do 9. lipnja održala pred obalom Ancone, dosad je najsloženija i najveća pomorska vježba u kojoj je sudjelovala Hrvatska ratna mornarica. Uz Fausta Vrančića (BS 73) u vježbi su sudjelovali talijanski patrolni brod Bettica (P 492), grčki patrolni brod Nikiforos (P 267), crnogorska raketna topovnjača 404 i albanski patrolni čamac R 118. U vježbi su sudjelovali i pomoćni brod talijanske mornarice Ponzia, helikopter i patrolni mornarički avion.

Iako je sve prošlo najbolje moguće, barem što se tiče obavljenih zadataka Fausta Vrančića, početak nije bio obećavajući. Naime, pri prelasku Jadrana Vrančića je zahvatio snažan sjeverozapadni vjetar i more stanja 5 (visina valova do četiri metra). Sva sreća da je 4. lipnja bio bez većih obveza te se posada mogla odmoriti i pripremiti za napore koji su uslijedili sljedećih dana.

Prvi dan vježbe (5. lipnja) krenuli su dugi sastanci na kojima su se do

najsitnijih detalja razmatrali svi dijelovi vježbe i njihovo izvođenje. To je bilo nužno jer je vježba bila vrlo složena, a činjenica da u njoj sudjeluju brodovi pet različitih ratnih mornarica dodatno je komplicirala njezinu izvedbu. Već se prvi dan pokazalo da će veći problem biti raznolikost brodova i njihovih maritimnih mogućnosti, tim prije jer je vremenska prognoza predviđala valovito more (što se na žalost i ostvarilo).

Otvoreno more, gađanje u metu i spašavanje unesrećenih

Oko 10 sati 6. lipnja svi su brodovi isplovili na otvoreno more ispred Ancone. To i nije bio neki problem jer ispred talijanske obale nema otoka pa je dovoljno da se udaljite pet nautičkih milja i već ste na otvorenom moru. Dočekalo nas je more stanja 2 do 3. Sve najave da će prevelika razlika između brodova biti najveći problem pokazale su se već u prvim satima vježbe. Naime, Bettica (klase

Commandanti - opširnije u Hrvatskom vojniku broj 20) je najmoderniji patrolni brod talijanske RM dugačak 88,7 metara i istisnine 1500 tona. I dok su se drugi brodovi propinjali i posrtali na valovima Betticin je vrh jarbola stajao potpuno mirno jasno pokazujući da je sposobna podnijeti mnogo veće valove. Većih problema s morem nije imao ni grčki Nikiforos čijih je 56,5 metara dužine i 555 tona istisnine bilo dovoljno da uz manja ljuljanja bez većih problema prođe cijelu vježbu. Niti naš Faust Vrančić nije imao probleme s morem. Znatno je veći problem bila njegova maksimalna brzina od 11 čvorova, zbog čega je često usporavao izvedbu vježbi. Male brzine onemogućavale su crnogorskoj raketnoj topovnjači 404 i albanskom patrolnom čamcu R 118 da iskoriste svoju veću brzinu i "probiju" se kroz valove. Crnogorska topovnjača je zbog premale brzine često imala problema s upravljivošću i nekontrolirano je izlazila iz vrste. Albanski

R 118 dužine 19,8 metara i istisnine samo 41 tonu uspijevao je održavati poredak i obavljati sve dodijeljene zadaće, ali uz najveći napor posade.

Prvi dan nije bio lagan. Odmah nakon isplavljenja iz Ancone uslijedile su vježbe taktičkih manevara. U početku su hrvatska, crnogorska i albanska posada ponešto neodlučno ulazile u sve zadane manevre, ali kako je prolazilo vrijeme sve je dolazilo na svoje mjesto. Posebno osjetljiv

dio prvoga dana bilo je gađanje mete. Svaki se brod trebao samostalno približiti meti, na udaljenost koja je odgovarala dometu njegovog topničkog oružja, te je pokušati

pogoditi. Cijela je stvar bila još osjetljivija jer talijanska ratna mornarica nije zatvorila područje vježbe te je prostor oko mete vrvio trajektima, tankerima,

trgovačkim brodovima i ribaricama. I u takvim uvjetima svi su brodovi uspješno obavili zadaću.

Nakon toga uslijedila je vježba zaustavljanja i pregleda sumnjivog broda. Sumnjivi brod je bila Ponza, pomoćni brod talijanske ratne mornarice na koju se prvo iz helikoptera iskrcio intervetni tim mornaričkih specijalaca, a potom i tim za pregled broda. Oba su tima stigla s Bettice na koju su prije toga gumenjacima prebačeni članovi timova s ostalih brodova. I ta je vježba od prve izvedena

uspješno. Prije završetka tog dana zapovjednik vježbe je odlučio prekorodno uvježbati pokaznu vježbu koja se zadnjeg dana izvodila za visoke goste i novinare. Nakon toga svi su

■ Uz Fausta Vrančića (BS 73) u vježbi su sudjelovali talijanski patrolni brod Bettica (P 492), grčki patrolni brod Niki-foros (P 267), crnogorska raketna topovnjača 404 i albanski patrolni čamac R 118

se brodovi, osim albanskog R 118 koji je morao u Anconu po gorivo, uputili na sidrište gdje su proveli noć.

R 118 se vratio sljedeće jutro.

Sedmi lipnja započeo je jednako valovito. Cijelo prijedodne potrošeno je na uvježbavanje taktičkih manevara koji su tekli sve bolje i bolje. Nakon ručka brodovi su se uputili na novu zadaću - traganje i spašavanje unesrećenih na moru. Svaki je brod dobio svoje područje koje je morao pretražiti a o rezultatima potrage svakih 30 minuta obavještavati zapovjedništvo na

Bettici. U more su bačene tri lutke koje su predstavljale unesrećene. Vježba je počela u 14 sati i trajala je do 17.

Odmah na početku albanski je čamac doslovno naletio na jednu lutku. Ostale dvije ostale su u prostranstvu Jadranskog mora.

Nakon još nekoliko vježbi taktičkih manevara došlo je vrijeme večere, pa vježba pomoći plovilo u nevolji. Bettica je glumila oštećeno plovilo, a ostali su joj se brodovi morali približiti na točno određenu udaljenost. U to vrijeme pokvario se lijevi motor na crnogorskoj raketnoj topovnjači 404 te je zbog potrebe popravka otplovila na sidrište.

Mudar potez sa zapovjednog mosta Fausta Vrančića

U 21 sat 7. lipnja počeo je najzanimljiviji i najzahtjevniji dio vježbe ADRION 2006 - otkrivanje i presretanje sumnjivog plovila. Sumnjivo plovilo bila je Ponza koju bi se pri dnevnom svjetlu vrlo lako i brzo otkrilo. Ali kako je do 21 sat pao mrak Ponzu više nije bilo lako otkriti, osobito kad se na radarskom ekranu ima desetak različitih odraza. Svaki je brod dobio kvadrant veličine 7 x 7 nautičkih milja u kojem je trebao otkriti sumnjivi brod, presresti ga i zaustaviti te identificirati radijskom vezom. Položaj Fausta Vrančića nije bio lagan jer je odlaskom 404 ostao sam na južnom dijelu poligona. I upravo je kroz Faustov kvadrant zapovjednik Ponze nakanio ući u poligon s jugoistoka i, vjerojatno računajući na njegovu sporost, neometano proći prema sjeverozapadu. Zbog toga je Ponza u Faustov kvadrant ušla odmah nakon

U 5 sati ujutro Bettica je otišla po goste - visoke časnike i novinare dok su preostali brodovi kružili ispred talijanske obale.

Najveći teret na vezistima

Iz tako duge i složene vježbe kao što je ADRIION 2006 može se izvući puno zaključaka, ali jedan posebno odskočice - tako složena združena djelovanja na otvorenom moru moguće je uspješno obavljati samo s namjenski građanim patrolnim brodovima. Grčki Nikiforos je dokazao da je njegovih 56,5 metara dužine i 555 tona istisnine dovoljno za višednevno zadržavanje na otvorenom moru

■ U vježbi su sudjelovali i pomoćni brod talijanske mornarica Ponzina, helikopter i patrolni mornarički avion

21 sat. Taj bi manevar i uspio da na zapovjednom mostu Fausta Vrančića nije bio njegov zapovjednik kapetan korvete Adam Golub koji je takav potez Talijana očekivao. Pustio je Ponzu da uđe u njegov kvadrant otprilike jednu nautičku milju te je zaustavio. Iako su planovi predviđali da se sumnjivi brod nakon presretanja i identifikacije mora pratiti samo tri nautičke milje Faust je ostao uz Ponzu sve do njezinog izlaska iz našeg kvadranta i prelaska u susjedni grčki. To se pokazalo kao vrlo mudri potez jer je zapovjednik Nikiforosa tražio precizne podatke u mjestu ulaska sumnjivog broda u njegov kvadrant,

Talijanski se brod vratio nešto poslije 9 sati i mogla je početi zadnja vježba ADRIION-a 2006 - pokazna vježba za novinare i visoke časnike. Vježba je počela Betticinim mimoilaženjem svih brodova u vježbi kako bi se novinarima pružila prilika da ih s relativno male udaljenosti snime u vožnji. Potom su se brodovi razdvojili u dvije skupine. Bettica i RT 404, čija je posada u međuvremenu uspjela popraviti

motor, otišli su prema Ponzu na koju su se iz helikoptera iskrcali talijanski mornarički specijalci. U međuvremenu su R 118, Nikiforos i Faust otplovili nešto više udesno da bi simulirali spašavanje unesrećenog broda. Unesrećeni brod

■ Posebno osjetljiv dio prvoga dana bilo je gađanje mete. Svaki se brod trebao samostalno približiti meti, na udaljenost koja je odgovarala dometu njegovog topničkog oružja, te je pokušati pogoditi

njegovom smjeru i brzini. Ponzina je napustila Faustov kvadrant oko ponoći sa 7. na 8. lipnja. To je značilo da je za posadu Fausta taj dio vježbe gotov te je preostalo još samo kruženje unutar zadanog kvadranta do 4 sata i okončanja ove vježbe.

je bio R 118. Nakon što se Bettica približila toj skupini Nikiforos se približio R 118 simulirajući uzimanje manjeg broda u tegalj. Time je pomorski dio vježbe ADRIION 2006, nakon tri dana ploidbe završio i brodovi su dobili dozvolu da se vrate u Anconu.

ru te da možda i nije potrebno izgraditi brodove istisnine 1500 tona. Albanski R 118 i crnogorski RT 404 pokazali su da malim brodovima nije mjesto na otvorenom moru, osobito ne u patrolnim zadaćama. Faust Vrančić uspješno je odolijevao svim vremenskim nepogodama unatoč njegovoj skromnoj najvećoj brzini od 11 čvorova. S druge strane sudjelovanjem Fausta Vrančića u vježbi ADRIION 2006 Hrvatska ratna mornarica je stekla novo iskustvo na području združenog djelovanja. Pokazalo se da pri združenim operacijama najveći teret na sebe preuzimaju vezisti koji moraju u kratkom vremenu zaprimljenu zapovijed dešifrirati i prenijeti zapovjedniku broda. Svaki njihov propust (kojeg na ovoj vježbi nije bilo) automatski bi značio i pogrešku cijelog broda. To se najbolje vidjelo kad je zadnjeg dana, vjerojatno zbog premorenosti, vezist na RT 404 krivo razumio zapovijed zbog čega je cijeli brod izletio iz poretka i zaplovio u potpuno krivom smjeru. Trebalo je više od deset minuta da se ponovno uspostavi zadani poredak brodova.

Od članova posade Fausta Vrančića još je potrebno posebno pohvaliti kuhare - pozornika Dražena Klajžića i mornara Dražena Kalaša koji su uspijevali skuhati doručke, ručkove i večere bez obzira na nemirno more. ■

Primopredaja remontiranih vojnih vozila

U Remontnom zavodu 16. lipnja obavljena je primopredaja remontiranih vojnih vozila PUCH i LOV Prvoj gardijskoj brigadi za zadaće mirovne misije.

Riječ je o 9 bojnih vozila

LOV, 7 motornih vozila PUCH GD 10 s prikolicama, 10 motornih vozila PUCH 290 GD te jednom vozilu PUCH 300 GD. Prema riječima zapovjednika Remontnog zavoda pukovnika Željka Kiršića, na rabljenim vozilima koje su dobivali iz postrojbi morali su napraviti mnoštvo zahvata kako bi odgovarali zadaćama koje ih čekaju u mirovnoj misiji. Veći dio vozila zahtijevao je, između ostalog, re-

snimila M. PERVAN STIPIĆ

mont hodnog dijela vozila, remont motora, popravke elektroda, bravarske i tapetarske radove, bojanje kao i ugradnju niza sigurnosno-zaštitnih dijelova koji su nužni u zadaćama mirovnih misija. Zahvaljujući vrlo vrijednim djelatnicima Zavoda (koji su radili po cijeli dan kao i subotom i nedjeljom), predvođenim projektanticom, Vesnom Sikiričić, specijalistom za zavarivanje (jedina u HV-u), poslovi oko remonta vojnih vozila obavljani su u roku 30-ak dana.

M. PERVAN STIPIĆ

fotoarhiva postrojbe

Napadnute snage hrvatskog kontingenta u Afganistanu (CRO MLOT)

Tijekom provedbe zadaća u sklopu operacije "Turtle" u području distrikta Taywara (granično područje provincija Ghor i Farah) 20. lipnja u 1.19 sati po lokalnom vremenu napadnute su snage hrvatskog kontingenta - CRO MLOT.

Hrvatski mobilni promatrački tim za vezu (MLOT) ima dva časnika i pet dočasnika OSRH i djeluje u sastavu litvanskog provincijskog tima za rekonstrukciju (PRT).

U napadu su sudjelovala dva napadača koja su otvorila vatru iz pješačkog naoružanja na promatračku točku pripadnika OSRH. Prve informacije upućuju na to da su napadači bili naoružani puškostrojnicom i jurišnom puškom tipa Kalašnjikov. Na napad su

pripadnici hrvatskog MLOT-a uzvratili vatrom, nakon čega su se napadači udaljili s mjesta događaja motociklima.

Snage Afganistanske nacionalne policije (ANP) su provele pretragu terena i utvrdile lokaciju paljbenih položaja napadača (oko sto metara zapadno i oko sto metara južno od promatračke točke) te osigurale područje.

U napadu nije bilo ozlijeđenih pripadnika OSRH, ali je nanesena materijalna šteta na terenskom vozilu.

Svi pripadnici OSRH u misiji u Afganistanu nastavljaju s obavljanjem svojih redovitih zadaća u skladu sa sigurnosnom procjenom.

SOJI

Molio bih objašnjenje zašto se ne donese konkretni pravilnik za plaćanje prekovremenih sati za DVO nakon 24 satnog dežurstva?

Pravo na prekovremeni djelatnim vojnim osobama propisano je člankom 97. Zakona o službi u Oružanim snagama ("NN" br. 33/02, 58/02, 175/03. i 136/04.)

Između ostalog, stavkom 6. istoga članka propisano je da se pravo na povećanu plaću za prekovremeni rad ne ostvaruje ako je moguće organizirati preraspodjelu radnog vremena te ako je dežurstvo kao poseban uvjet rada vezano za kontinuirano obavljanje poslova i zadaća.

Živim u stanu od 47 kvadrata koji mi je MORH dao na korištenje za službene potrebe. Pošto sam dobio rješenje na rok od 5 godina, znači li to da ću morati van iz tog stana nakon isteka tog roka. Napominjem da u tom stanu živim sa suprugom i četvero naše djece. Supruga je nezaposlena i od primanja imamo samo moju plaću. Postoji li mogućnost da nam se taj stan dodijeli i je li ga moguće otkupiti jer na drugi način ne možemo riješiti naše stambeno pitanje?

Imenovani se s obitelji koristi službenim stanom u Jastrebarskom, koji je vlasništvo Republike Hrvatske, povjeren na upravljanje Ministarstvu obrane, te je kao takav i dan na korištenje za službene potrebe imenovanom, Odlukom ministra, (023-03/06-03-1, ur. broj: 512-01-06-643 od 18. svibnja 2006.

Na temelju članka 17. st. 1. Pravilnika o korištenju i opremanju službenih stanova ("Narodne novine" broj 106(03) određeno je da djelatnici MO-a i OSRH nakon primitka Odluke o davanju na korištenje službenog stana i njegovom primopredajom sklapaju ugovor o korištenju službenog stana s MORH-om, na određeno vrijeme do trajanja obnašanja dužnosti na koju je korisnik imenovan, odnosno premješten u vrijeme davanja na korištenje službenog stana.

Stavkom 2. istog članka određeno je da se za djelatnika koji nema riješenu stambenu potrebu u mjestu službe, ugovor o korištenju slobodnog neopremljenog stana sklapa na određeno vrijeme, najduže do 5 (pet) godina, odnosno do prestanka službe.

U skladu s navedenim, razvidno je da službeni stanovi nisu namijenjeni za trajno rješavanje stambenog pitanja djelatnika, već je korištenje stanova vezano uz tijek službe, te navedeni stan ne može biti predmetom prodaje.

PERSONALNA I FINANCIJSKA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na
e-mail: hrvojnisk@morh.hr ili na
fax: 01/ 4551- 852

Vježba gašenja požara u vojarni "Petar Zrinski"

Kod požara se nikad ne zna...

U ZZIO-u "Petar Zrinski" 14. lipnja organizirana je metodska-pokazna vježba gašenja požara u kojoj su sudjelovali uz Opslužnu bojnu ZZIO-a i pripadnici Javne vatrogasne postaje Grada Zagreba. Vježba je trebala pokazati uvježbanost i brzinu reakcije odgovornog ljudstva vojarne...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Na stranicama našeg tjednika više ste puta mogli pročitati o brojnim simulacijama incidentnih situacija koje su naši vojnici raznih specijalnosti morali rješavati u skladu sa svojim ovlastima. Takve su simulacije, međutim, u vojarni "Petar Zrinski" na zagrebačkom Črnomercu rijetkost. To je i logično, jer je riječ o postrojenjima gdje se pod ingerencijom ZIO-a i ZZIO-a ipak ponajviše događaju "akademske" aktivnosti naših Oružanih snaga, a vojarna, što je i logično, ni nema potrebnih poligona.

Ipak, upravo takvo "gusto naseljeno" područje lako može pogoditi katastrofa koju ponajčešće izaziva ljudski faktor: požar, koji nikad ne bira mjesto, pa ni vojarnu. U Zapovjedništvu "Petar Zrinski" svjesni su toga, pa su 14. lipnja u vojarni organizirali metodsko-pokaznu vježbu gašenja požara. Vježba je trebala pokazati uvježbanost i brzinu reakcije odgovornog ljudstva vojarne, a nazočili su joj civilni i vojni djelatnici, kao i polaznici raznih dijelova sustava obuke OSRH.

U vježbi su sudjelovali i pripadnici Javne vatrogasne postaje Grada Zagreba, koji su bili gosti, ali uz Opslužnu bojnu ZZIO-a i nositelji vježbe. Logično, vojarna se nalazi gotovo pa u srcu Zagreba, a prevencija od požara i eventualna intervencija ne može biti dovoljno učinkovita bez suradnje s profesionalnim vatrogascima. Kako smo se na vježbi mogli uvjeriti, ti ljudi nisu vojnici, ali u svemu postupaju vojnički: organizirano, odgovorno i učinkovito. Stoga su se i izvršno snašli u suradnji s našim vojnicima, a impresionirali su i svojom tehnološkom opremljenošću. Bar se tako činilo nama laicima: građani Zagreba ne moraju brinuti kad je riječ o požarima.

Nakon završetka vježbe (čiji opis

možete pročitati u zasebnom dijelu teksta), zamolili smo za izjavu dvojicu zapovjednika postrojbi: zapovjednika ZZIO-a i vojarne "Petar Zrinski" generala bojnika Mirka Šundov

"Izravni prijenos" gašenja požara

Prije svega, vrijedi napomenuti da je vježba provedena u realnom vremenu. Dakle, sve se izvodilo priličnom (i pohvalnom) brzinom. Za pedesetak promatrača bio je osiguran i "izravni prijenos" u izvedbi natporučnika Viktora Gegića iz Opslužne bojne ZZIO-a. Dakle, požar je izazvao ljudski faktor, točnije, loše ugašena cigareta u prostoriji na prvom katu objekta br. 60. Uskoro se pojavio gusti dim, koji je prokurljao kroz prozor, a ročni vojnički prvi primijetivši to počeo je glasno vikati "požar!" i uzeo aparat za gašenje. Odmah se začula i sirena, došao je dežurni časnik vojarne i pozvana je vatrogasna postaja. Požar je bio prilično jak, i ljudi koji su se nalazili u zapaljenoj zgradi počeli su padati u stanje šoka. No, brzom intervencijom većina ih je odmah evakuirana. Ubrzo su u impresivnom nizu svojih crvenih vozila stigli i vatrogasci. Uporabili su većinu svoje opreme: kola, crijeva, ljestve... Bio je demonstriran i učinak nečega što se rijetko vidi: puške za gašenje požara. Njome se mala količina vode "ispaljuje" pod velikim pritiskom i to ručno. Vatrogasac je njome brzo ugasio plamen na improviziranoj lomači. U svakom slučaju, vatrogasci su bili toliko brzi u gašenju da im je više vremena bilo potrebno da poslije pospreme svu svoju opremu. Sve to trajalo je tek nešto više od pola sata.

dova, te zapovjednika Javne vatrogasne postaje Grada Zagreba Mladena Malčića.

"U svojoj postaji vježbamo svakoga dana, a izvan postaje svaka je postrojba dužna obaviti minimalno dvije vježbe godišnje" - objasnio je Malčić, dodavši da je za pripadnike JVP-a "Centar" vježba u črnomerečkoj vojarni bila po redu četvrta u 2006. godini. Proteklu vježbu Malčić

je ocijenio s "četiri plus", jer "ne daje petice". Vatrogasni učinak vojnika po njemu je bio realan, oni su reagirali onako kako bi to bilo i u stvarnosti: "Dali su sve od sebe s onime čime raspolažu. Odmah su zvali vatrogasnu postaju, što je vrlo važno, jer time se omogućuje vatrogascima da ne dopuste razbuktavanje požara i budu što učinkovitiji". General Šundov bio je vrlo zadovoljan onim što je vidio, kao i suradnjom s JVP-om: "Ovo je prva ovakva vježba u području naše vojarne, a dogovorit ćemo se da budu i češće i kontinuirane". Razlog tome je što vojska raspolaže s manje ljudi nego ranije, a nema ni primjerenu opremu. Stoga je suradnja s profesionalnim vatrogascima vrlo važna. "Vježbu smo proveli po zamišljenom scenariju u realnom vremenu. Postupci su bili u skladu s onim što je zamislila, i naša Opslužna bojna, i JVP". U brojčanom ocjenjivanju general se pridružio zapovjedniku vatrogasaca, davši vježbi "jednu dobru četvorku", uz napomenu da u vojarni glede mogućeg požara uvijek mora postojati "maksimalna spremnost, oprez i uvježbanost, makar se kod požara nikad ne zna"... ■

Vojnici su dali sve od sebe i reagirali na pravi način

General Šundov bio je vrlo zadovoljan izvedbom vježbe

Golf team

Nakon tri dana brifinga, priprema i testova u Suhumiju idem u moj sektor Gali. On je na abhaskoj strani crte razdvajanja i zovu ga *Gali paradise*. S nestrpljenjem očekujem moju prvu ophodnju u najboljem timu u sektoru Gali - Golf teamu!

— Iz Gruzije Enam GORINJAC —

Nakon gotovo četvorosatnog leta iz Münchena, Airbus A319 u samu je zoru dotaknuo pistu u Tbilisiju. Na izlazu iz zrakoplova šibao je vruć, ali za mene nakon dugog leta, osvježavajući vjetar. Znao sam da će me netko od UN-a osoblja čekati, pa sam se spokojno uključio u bučnu gomilu, koja je hitala ka izlazu. Nakon pola minute čekanja na šalteru službenih i diplomatskih putovnica priđe mi lokalac David s umirovljenim pakistanskim pukovnikom i moja gruzijska avantura je počela.

Grad na vrućim izvorima

Nakon tri sata sna u solidnom pansionu u Tbilisiju, već ujutro krećemo ponovno u zračnu luku. Već sam malo došao sebi i mogu mirno promatrati grad od jedan i pol milijun stanovnika. Tbilisi je stari grad, nastao u V. stolje-

Ništa neuobičajeno - krave uz cestu a često i na cesti

ću, mada je i ranije postojao kao utvrda, koju su osvajači uništili. Prema legendi, kralj Vakhtang I. Gorgazali dok je lovio po šumama oko rijeke Mtkvari (Kura), otkrio je blagodatni toplih izvora. Njegov sokol je, loveći fazana, pao u vreli izvor, te su obje ptice uginule. Kralj je dao posjeći šumu i podići grad. Ako doslovno prevodimo, Tbilisi je „grad na vrućim izvorima“. Rijeka Mtkvari, poznatija kao Kura, nije tako velika koliko je duga i s koliko velikog područja skuplja vodu. Izvire u Turskoj, protječe kroz Gruziju i Azerbajdžan i utječe u Kaspijsko more. Njezin golemi slijev zahvaća dio Turske, polovicu Gruzije, cijelu Armeniju, dio Irana i gotovo cijeli Azerbajdžan. Iz zrakoplova sam vidio da je prilično vijugava i mutna, a uz nju prolazi glavna cesta M27 i željeznička pruga.

Na ulicama Tbilisija nije bilo puno automobila. No, na

širokom bulevaru s tri trake u svakom smjeru, moglo se vidjeti čistačice s metlama na svakih pola kilometra. Već su ljudi i svoje sitne krave pustili na pašu, koje su pasle oskudnu travu uz cestu, punu olova.

Gali paradise

Daljnji dio puta prema Suhumiju brzo je prošao. UN-ov zrakoplov AN-24 s ruskom posadom brzo je sletio u Kutaisiju. Tu me suputnik iz Tbilisija, Faruk iz Prištine, inače civil u UN-u upozna s Acom iz Skopja, a Aco zna većinu hrvatskih UNMO-sa iz Sijera Leonea i Liberije. Slijedi put s UN-ovim helikopterom (nezaobilazna „osmica“) za Suhumi. Sve je besprijekorno organizirano, što znači da MOVCON dobro funkcionira. Moj prvi susret u Suhumiju je s Arminom iz Austrije, veteranom iz mnogih misija. Pitam za Dragana, mog prethodnika i prvog Hrvata u UNOMIGU. Znam da obavlja izlaznu proceduru i razduživanje. Vidjeli smo se pred ručak i na brzinu mi je uz ručak objasnio osnovno i dao nekoliko savjeta. On je brzo morao natrag u Gali, kako bi se pripremio za put i otputovao kući nakon 15 mjeseci u misiji. Žalim što nismo barem jedan dan proveli skupa.

Nakon tri dana brifinga, priprema i testova u Suhumiju idem u moj sektor Gali. On je na abhaskoj strani crte razdvajanja i zovu ga *Gali paradise*. Idemo s dvije Toyote, ja sam s Edinom iz Sarajeva (UN-ov civil), ispred nas dvojica Korejaca. Čuveni M27, koji preko Suhumija spaja Tbilisi sa Sočijem i Moskvom, pun je rupa i oštećenja, a na svakom koraku su krave, konji ili svinje koje stoje na cesti. Dvije krave su otprilike velike kao jedna naša, mršave i tanke, tako da ih „čovjek može pod rukom ponijeti“ (Draganov slikoviti opis). Vozači su loši i prilično divlji, tako da čovjek mora uvijek biti sto posto koncentriran kako bi izbjegao sve opasnosti loše ceste, loših vozača i životinja.

Odlučio sam da ću stanovati u istoj kući u kojoj je stanovao i Dragan. Tu su već od ranije Matias iz Njemačke i Arno iz Francuske. Odmah sam na istaknuto mjesto stavio hrvatsku zastavu. Gali je malen gradić, uglavnom nastanjen Megrelima, koji su dio gruzijskog naroda. Pored UN-ova tu je i dio ruskog kontingenta (CIS PKF), te abhaske snage sigurnosti. UN pruža medicinsku skrb domaćem stanovništvu, iako je uz UN-ovu pomoć obnovljena bolnica. Zbog toga, a i zbog drugih razloga stanovništvo je prijateljski raspoloženo prema UN-ovu osoblju. Ljudi su prilično siromašni, plaće su od tisuću do dvije tisuće rubalja, a to je 30 do 60 USD. Zato se dobro može živjeti od iznajmljivanja kuća UN-ovu osoblju, tako da primjerice naš *land lord* od nas trojice mjesečno ima 450 USD. Zakon ponude i potražnje izvršno funkcionira! A ja s nestrpljenjem očekujem moju prvu ophodnju u najboljem timu u sektoru Gali - Golf team! ■

Natporučnica Natalija Bočkaj, vojni psiholog u mirovnoj misiji MINUSTAH

Veliko priznanje našim vojnim psiholozima

Natporučnica Bočkaj bila je dio medicinskog tima zapovjedništva misije u Port-au-Princeu u kojem je bila angažirana na mjestu stres menadžera. Mjesto vojnog psihologa u jednoj tako zahtjevnoj misiji veliko je priznanje RH i njezinim Oružanim snagama, i dodatno priznanje našim vojnim psiholozima koji su vrlo cijenjeni na međunarodnoj razini

Milanka PERVAN STIPIĆ, snimio Davor KIRIN

Zbog alarmantnog stanja na području sigurnosti i zaštite ljudskih prava na Haitiju u veljači 2004. rezolucijom Vijeća sigurnosti angažirane su međunarodne prijelazne snage radi stabiliziranja stanja na tom otoku. Nedugo zatim, u lipnju iste godine ovlasti MPS snaga preuzela je UN-ova novoosnovana misija MINUSTAH. Iako su u veljači ove godine održani predsjednički izbori te u svibnju inauguracija Renea Prevala za predsjednika, situacija na Hitiju i dalje zahtijeva angažman UN-ovih snaga. Zapovjedništvo misije nalazi se u glavnom gradu Port-au-Princeu, a ukupan broj međunarodnog vojnog i civilnog osoblja je blizu 8000. Među 20 zemalja davateljica snaga nalazi se i RH, i to od srpnja 2004. s jednim pripadnikom OSRH specijalnosti vojni psiholog.

Ovih dana provedena je rotacija snaga - iz misije MINUSTAH vratila se natporučnica Natalija Bočkaj, a u misiju je upućen satnik Jakov Karin. S vojnom psihologinjom natporučnicom Bočkaj (pripadnicom Počasne zaštitne bojne) netom nakon slijetanja na Zračnu luku Pleso ukratko smo razgovarali o njezinim dojmovima za šestomjesečnog boravka na Haitiju. Ona je bila dio medicinskog tima zapovjedništva misije u Port-au-Princeu u kojem je bila angažirana na mjestu stres menadžera, odnosno njezin posao odnosio se na prevenciju i liječenje stresa pripadnika misije. Odmah po dolasku u misiju, kazala je naša sugovornica, trebala je obići sve postrojbe iz nacionalnih kontingenata, snimiti situaciju te uspostaviti kontakt s medicinskim osobljem, uglavnom liječnikom, koji je

bio spona između nje i te postrojbe. Kad se, primjerice, neki problem vezan za stres nije mogao riješiti na razini postrojbe, pozivi su bili upućivani njoj - održati kolektivnu edukaciju ili pak obaviti pojedinačni razgovor. Tako je održala više od 30 predavanja po različitim postrojbama glede pitanja stresa. Jedna od njezinih najbitnijih zadaća u početku rada bila je i da novim pripadnicima misije posvijesti odgovornost svake razine ustroja misije kako bi se mogli bolje prilagoditi. To se posebno odnosilo na sam stožer misije od 135 ljudi, o čijem ustroju i funkcioniranju je i ona morala mnogo učiti. Jedan dan za primopredaju dužnosti, napominje natporučnica Bočkaj premalo je za tako zahtjevan posao. Njezina zadaća bila je i ispitivanje psihosocijalne klime u samom zapovjedništvu, iz čega je izvukla bogato iskustvo. Uvidjela je tako

da pripadnici određenog kontingenta, primjerice iz Španjolske, Francuske i drugih zapadnih zemalja potpuno drukčije reaguju na određene izgređene situacije u samom gradu (koje su posljedica političke nestabilnosti) negoli, primjerice, predstavnici Šri Lanke koji već godinama imaju problem zvan Tamijski tigrovi. Jer sve ovisi o prijašnjem iskustvu i na koji su se standard naviknuli, kazala je vojna psihologinja Bočkaj.

Bez obzira na razne teškoće života u misiji - primjerice klimatskim uvjetima drukčijim od naših (temperatura se kreće od 25 do 30 stupnjeva cijele godine, izuzev travnja i svibnja kad se zbog obilnih kiša otežano diše), problemu osamljenosti, jer, prema njezinim riječima, nije dobro biti sam u kontingentu, natporučnica

Bočkaj kaže kako će joj MINUSTAH ostati u lijepoj uspomeni.

Rado će se sjećati i ljudi zaposlenih kao civilno osoblje UN-a koji su s njom razmjenjivali nekoliko rečenica na hrvatskom jeziku, što su naučili radeći u mirovnim misijama u RH, BiH i Kosovu. Ti su ljudi o Hrvatskoj vrlo lijepo govorili, njihovi su dojmovi tako snažni da bi željeli ponovno doći u našu zemlju, ali sada kao turisti. Ulaganje u misije ulaganje je u turizam, zaključila je naša sugovornica. Usto je dodala kako je mnogima u misiji, koji su nas malo poznavali uspjela objasniti našu situaciju i Domovinski rat.

Mjesto vojnog psihologa u jednoj tako zahtjevnoj misiji veliko je priznanje RH i njezinim Oružanim snagama, dodatno priznanje našim vojnim psiholozima koji su vrlo cijenjeni na međunarodnoj razini. ■

Predstavljamo vod za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu 336. sanitetske satnije HRM-a

Višestruko uspješni u zdravstvenom pregledu novaka

Zdravstveni djelatnici OS-a dobili su priliku raditi ono za što su školovani. Na tim zadacima su u punoj mjeri angažirani svi naši materijalni i ljudski potencijali. To je nesumnjivo jedan profesionalni izazov i prigoda da se kao zdravstvena ustanova OS-a afirmiramo i pokažemo da možemo raditi i najsloženije poslove kao što su pregledi novaka. Uz sve to proračunu MORH-a je ušteden znatan iznos

Napisala i snimila Leida PARLOV

Vod za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu 336. sanitetske satnije HRM-a ove je godine, uz svoje uobičajene zadatke, obavljao i zdravstvene preglede novaka.

To je prvi put da jedna zdravstvena ustanova OS-a obavlja zdravstvene preglede novaka i to prema svim pokazateljima višestruko uspješno. Ne samo što je u proračunu Ministarstva obrane ostvarena znatna financijska ušteda, nego je i u profesionalnom smislu vojnim liječnicima to bio izazov, a na kraju se pokazalo i potvrda njihove stručnosti i profesionalnosti.

„Kako mogućnosti voda za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu nadilaze potrebe HRM-a i potrebe pregleda kandidata iz IV. korpusa HKoV-a koji nama gravitiraju, razmišljali smo kako u potpunosti iskoristiti veliki potencijal naših djelatnika, a istodobno, jer se zdravstveni pregledi novaka oba-

vljaju u civilnim zdravstvenim ustanovama, uštedjeti MORH-u ne mala financijska sredstva. Tako smo, zahvaljujući našoj ekipiranosti, predložili da vod uz svoje redovite zadatke i to prethodni pregledi kandidata za prijam u djelatnu vojnu službu, prethodni pregledi kandidata za kadete i periodični pregledi DVO-a radi praćenja njho-

■ *Vod trenutno obavlja preglede novaka koji u redovitom roku nisu mogli doći na preglede, a pukovnik Dadić se nada da će i sljedeće godine obavljati preglede novaka te da će vojno zdravstvo u sklopu novog ustroja dobiti mjesto kakvo zaslužuje*

■ *Uvodu radi osam specijalista i to tri specijalista medicine rada i po jedan internist, psihijatar, neurolog, oftalmolog i otorinolaringolog*

vog zdravstvenog stanja preuzme na sebe i zdravstveni pregled novaka“, kaže zapovjednik 336. sanitetske satnije pukovnik Mario Dadić.

Kako je njihov prijedlog naišao na razumijevanje nadređenih, vrlo brzo se nakon ispunjavanja potrebnih uvjeta, donošenja odluka i zapovijedi, opremanja prostora pristupilo zdravstvenim pregledima novaka koji su trajali do kraja svibnja, a pregledavali su se novaci s područja Dalmacije i to iz Uprave za obranu Split, Zadar i djelomično Dubrovnik.

Preuzimanju te ozbiljne i profesionalno zahtjevne zadatke moglo se, prema riječima pukovnika Dadića, pristupiti jer je vod u potpunosti ekipiran i popunjen potrebnim kadrovima. Uvodu radi osam specijalista i to tri specijalista medicine rada i po jedan internist, psihijatar, neurolog, oftalmolog i otorinolaringolog.

Kako prostori u Lori gdje je 336. sanitetska satnija smještena nisu bili prikladni, pregledi su se obavljali

■ Prostor u IPM-u prilagođeni su za potrebe pregleda novaka i opremljeni potrebnom opremom. Izvrsno su opremljene internistička ordinacija s ergometrom, ultrazvukom i EKG-om, moderna oftalmološka ordinacija, neurološka i otorinolaringološka ordinacija, a opremljena je i dodatna stomatološka ordinacija

u Institutu pomorske medicine gdje vod za specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu i inače već duže obavlja svoje zadatke. Prostor u IPM-u prilagođeni su za potrebe pregleda novaka i opremljeni potrebnom opremom. Tako su uređene i izvrsno opremljene opremom, koja je prema riječima pukovnika Dadića, u vrhu opremljenosti zdravstvenih ustanova HV-a internistička ordinacija s ergometrom, ultrazvukom i EKG-om, moderna oftalmološka ordinacija, neurološka i otorinolaringološka ordinacija, a opremljena je i dodatna stomatološka ordinacija. Uz to što je IPM ustupio prostor i dio opreme, na pregledu novaka iz IPM-a radilo je i dvoje specijalista medicine rada, jedan psihijatar i dva medicinska tehničara.

Djelatnici voda obavljali su sve potrebne preglede, EKG, audiometriju, antropometriju, oftalmološke preglede i dr. osim laboratorijskih pretraga koje su se radile u splitskoj kliničkoj bolnici. Uslugama splitske kliničke bolnice služili su se i u slučaju kad je trebala konzultacija specijalista kojeg vod nema kao primjerice ortopeda ili fizijatra, a suradnju s bolnicom doktor Dadić je ocijenio dobrom. "Zdravstveni pregledi novaka obavljani su na jednoj znatno višoj profesionalnoj i stručnoj razini nego

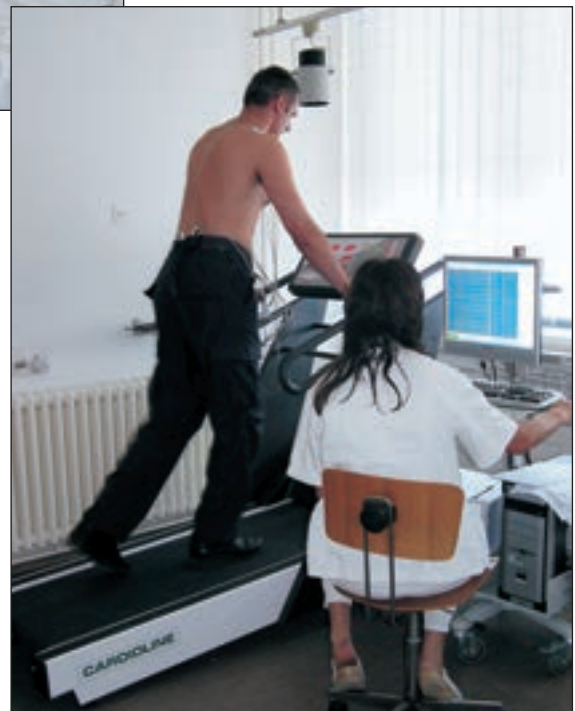
što je to bilo dosad. Tako je primjerice, kod bilo kakve sumnje na srčanu manu pa i na najblaži šum srca radena ergometrija", rekao je pukovnik Dadić te je dodao kako su zdravstveni djelatnici OS-a dokazali da mogu obavljati i najsloženije poslove kao što su ovi. Pukovnik Dadić nije imao primjedbe ni na cjelokupnu organizaciju te aktivnosti. Novaci su dolazili organizirano i to prema planu pregleda koji je izradila Služba za vojnu obvezu. Nije bilo nepotrebnih čekanja i svi su pregledi bili gotovi tijekom radnog vremena, a nalazi laboratorijskih pretraga iz splitske kliničke bolnice stizali su na vrijeme.

Uz to što je ustvrdio kako ta dodatna zadaća nije narušila spremnost satnije za obavljanje njezine primarne zadaće, zapovjednik 336. sanitetske satnije je istaknuo i da su uspješno obavljenom zadaćom zdravstvenih pregleda novaka stvoreni uvjeti ne samo za nastavak te aktivnosti nego i za obavljanje drugih složenijih zadaća.

"Zdravstveni djelatnici OS-a dobili su priliku raditi ono za što su školo-

vani. Na tim zadacima su u punoj mjeri angažirani svi naši materijalni i ljudski potencijali. To je nesumnjivo jedan profesionalni izazov i prigoda da se kao zdravstvena ustanova OS-a afirmiramo i pokažemo da možemo raditi i najsloženije poslove kao što su pregledi novaka. Uz sve to proračunu MORH-a je ušteđen znatan iznos", rekao je pukovnik Dadić.

Inače, vod trenutno obavlja preglede novaka koji u redovitom roku nisu mogli doći na preglede, a pukovnik Dadić se nada da će i sljedeće godine obavljati preglede no-

vaka te da će vojno zdravstvo u sklopu novog ustroja dobiti mjesto kakvo zaslužuje, a sve u svrhu osiguranja što bolje i kvalitetnije zdravstvene zaštite djelatnika MORH-a i OSRH-a.

A da se u vojnom zdravstvu vide pozitivni pomaci i da se kapaciteti i mogućnosti vojnog zdravstva sve više iskorištavaju uz tu zadaću, potvrđuju i naponi koji se ulažu u opremanje prostora, a time i podizanje kvalitete zdravstvene skrbi djelatnika MO-a i OS-a što je najbolji primjer nedavno otvorene moderne opremljene stomatološke i ordinacije opće medicine u Zagrebu i naravno ne smijemo zaboraviti uspješno sudjelovanje naših medicinara u mirovnoj misiji u Afganistanu. ■

U Varaždinu održan drugi međunarodni aeromiting

CIAV 2006

U varaždinskoj zračnoj luci 10. i 11. lipnja održan je drugi međunarodni aeromiting službenog naziva "Croatian International Airshow Varaždin 2006" (CIAV 2006). Ovogodišnji varaždinski aeromiting po mnogo čemu je poseban i jedinstven u odnosu na sve dosad održane u našoj zemlji...

Napisao i snimio Igor SKENDEROVIĆ

U organizaciji nedavno osnovanog aerokluba "Kрила Hrvatske Varaždin", a pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske i vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga Republike Hrvatske Stjepana Mesića, te pod pokroviteljstvom Varaždinske županije i Grada Varaždina, u varaždinskoj zračnoj luci 10. i 11. lipnja održan je drugi međunarodni aeromiting službenog naziva "Croatian International Airshow Varaždin 2006" (CIAV 2006). Ovogodišnji varaždinski aeromiting po mnogo čemu je poseban i jedinstven u odnosu na sve dosad održane u našoj zemlji. Znatno je ambicioznije zamišljen i organiziran nego prošlogodišnji, s većim brojem sudionika, s atraktivnijim programom koji je privukao nekoliko tisuća posjetitelja ne samo iz Republike Hrvatske, nego Slovenije, Mađarske, Bosne i

Hercegovine, Austrije, Njemačke, Češke i Slovačke. Uz to, za ovogodišnji CIAV može se reći kako nije bio samo aeromiting, i kako je to bila i međunarodna zračna operacija, s obzirom na to kako se dva sudionika nisu uključivala u letački program polijetavši s varaždinske piste nego su dolazili izravno iz svojih matičnih baza u Republici Sloveniji, odnosno u Republici Mađarskoj. Program ovogodišnjeg aeromitinga privukao je i veliku pozornost različitih medija, među kojima je bilo 25 akreditiranih novinara i snimatelja iz više europskih zemalja, što je samo po sebi posebnost u odnosu na sva dosadašnja zrakoplovna događanja u našoj zemlji.

Domaćini su svoje pozive uputili i predstavnicima stranih veleposlanstava i vojno-diplomatskih izaslanstava u Republici Hrvatskoj, posebice onih zemalja čija su zrakoplov-

Vrhunac varaždinskog programa bio je nastup Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, kojeg su činili akrogrupa „Kрила Oluje“, te MiG-21UMD mnogima poznat kao „kockica“, odnosno „vatreni“

stva i sudjelovala na aeromitingu, te predstavnicima MORH-a i MUP-a, Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, Varaždinske županije, Grada Varaždina, Turističke zajednice grada Varaždina, Turističke zajednice Varaždinske županije, a

predstavnik glavnog pokrovitelja te zrakoplovne priredbe bio je zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane general bojnik Viktor Koprivnjak.

Za posebnost i uspjeh aeromitinga najzaslužniji su, dakako, bili sudionici programa. Subota, 10. lipnja bila je predviđena za prihvata preostalih sudionika, postavu konačnog "static displaya" i generalnu probu letačkog programa, dok je nedjelja 11. lipnja bila predviđena za glavni nastup. Letački dio nedjeljnog petosatnog programa počeo je padobranskim skokovima zagrebačkih padobranaca, nakon kojih su nastupili obnovljeni avion Aero 3 iz Slovenije, te češki Let L-200 Morava, Let L-410 Turbolet hrvatskog avio-prijevoznika "Trade Aira", domaći "ultralighti" Eurostar i Pipistrel koji su izveli svoj standardno dojmljiv "akroprogram", a također lijep letački program izveli su nastavnici letenja iz pilotske škole Diamond Aircraft Croatia letjevši na avionima DA20 Katana i DA40-180 Diamond

boljih i najpoznatih europskih akrobata, te Slovenskog ratnog zrakoplovstva koje je u Varaždinu nastupilo s čak 6 svojih zrakoplova. Njihovu pravu malu flotu činili su srednji transportni helikopter Eurocopter AS 532AL Cougar (kojem je prema riječima varaždinskih domaćina to bio prvi nastup na nekom aeromitingu izvan granica Republike Slovenije), te avioni UTVA - 75, Zlin 242L (nastupili su s dva aviona), PC-6/B2-H4 Turbo Porter, te PC-9M koji se u program uključio poletjevši iz svoje baze u Republici Sloveniji. Velika zvijezda programa bio je i atraktivan nastup borbenog aviona Mađarskog ratnog zrakoplovstva MiG-29UM, koji se također u varaždinski letački program uključio izravno poletjevši iz svoje baze u Republici Mađarskoj.

Vrhunac varaždinskog programa bio je nastup *display teama* Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, kojeg su činili akrogrupa „Krila Oluje“, te MiG-21UMD mnogima poznat kao „kockica“, odnosno „vatreni“. Va-

Velika zvijezda programa bio je i atraktivan nastup borbenog aviona Mađarskog ratnog zrakoplovstva MiG-29UM

pretjerivanja može reći kako su ovoga trenutka jedna od ponajboljih akrogrupa na svijetu koja nastupa na turboprop avionima. Isto tako, piloti 21. eskadrile borbenih aviona Levanić i Moguš koji su letjeli na „kockici“, svojski su se trudili izvući

Program ovogodišnjeg aeromitinga privukao je i veliku pozornost različitih medija, među kojima je bilo 25 akreditiranih novinara i snimatelja iz više europskih zemalja

Letački dio programa počeo je padobranskim skokovima zagrebačkih padobranaca

Star, te helikopter Agusta AB-206 Jet Ranger III hrvatskog Ministarstva unutarnjih poslova. Nakon njih veliku pozornost posjetitelja privlačili su uvijek atraktivni nastupi Slovenca Petera Podlunška (na njegovoj Extri 300L) inače jednog od naj-

varaždinski nastup akrogrupe bio je još jedna vrlo uspešna potvrda činjenice kako su u godinu dana svog postojanja i nastupanja ostvarili golemi napredak kako sa sadržajem programa kojeg izvode tako i sa samom njegovom izvedbom, te se bez

maksimum kako iz sebe, tako i iz aviona na kojem su letjeli, te su demonstrirajući svoje nedvojbeno vrhunsko pilotsko umijeće posjetiteljima priredili prizore u zraku kakvi se rijetko mogu vidjeti ne samo u Republici Hrvatskoj. ■

Robot Crusher

AMERIČKA kopnena vojska (US Army), Agencija za napredna obrambena istraživanja DARPA i Sveučilište Carnegie Mellon predstavili su besposadno borbeno vozilo Crusher. Vozilo Crusher je svojevrsni poboljšani nasljednik vozila Spinner. Spinnera su također razvijali kopnena vojska i DARPA. Crusher je vozilo na šest kotača, s pogonom na sve kotače, a pogonski je sustav hibridni.

Riječ je o novoj klasi besposadnih borbenih vozila koja se razvija u sklopu programa kojeg zajednički vode DARPA i američka kopnena vojska. Od samog je početka razvijeno kao besposadno vozilo i bit će uporabljeno za procjenu ključnih tehnologija potrebnih da bi besposadno vozilo obavljalo vojne i borbene zadatke.

Masa Crushera spremnog za vožnju je oko 6,3 tone, a predviđen je za nošenje tereta prosječne mase

1,3 tone. Ukupna najveća masa Crushera je oko 7,7 tona.

Crusher je najnovija generacija besposadnih borbenih vozila, razvijena u sklopu programa UPI. Od početka je razvijen kao besposadno vozilo za borbenu primjenu, za razliku od brojnih dosadašnjih koja su modifikacija postojećih vozila. Najvažniji dio na Crusheru su njegovi napredni senzori koji mu omogućavaju stvaranje precizne slike o okolini. To je najvažniji uvjet za samostalno kretanje i autonomno izvođenje borbenih zadataka.

Razvojni tim Crushera radi na unaprjeđivanju mogućnosti robota u autonomnom kretanju terenom i razvoju naprednih algoritama za obradu prikupljenih podataka. Jedan od važnih elemenata je i auto-

Carnegie Mellon

nomija vozila pa je zato naglasak na modernom dizelskom električnom hibridnom pogonskom sustavu koji ima bolju iskoristivost i manju potrošnju pa s istom količinom goriva može prijeći veću udaljenost.

Nositelj razvoja je Sveučilište Carnegie Mellon, a u programu sudjeluju i tvrtke CTC Technologies (tijelo vozila), Timoney Technology (ovjes), Saft America (litij ionske baterije) i UQM Technologies (elektromotori).

M. PETROVIĆ

Lockheed Martin predstavio C-5M Super Galaxy

SREDINOM svibnja u sklopu svog razvojnog središta u Marietti, tvrtka Lockheed Martin svečano je obilježila sklapanje prvog moderniziranog strateškog transportnog aviona C-5M Super Galaxy. Time je uspješno potvrđeno pokretanje AMP (Avionics Modernization Pro-

gram) i RERP (Reliability Enhancement and Reengineering) programa, kojim se u idućem razdoblju kani modernizirati ukupno 111 aviona. U američkom ratnom zrakoplovstvu pridaju veliku pozornost programu modernizacije transportnih aviona C-5, koji se u operativnoj uporabi nalazi četrdesetak godina omogućavajući američkim oružanim snagama vrlo važan strateški *airlift*, od Vijetnamskog rata do operacije "Iraqi Freedom", a u idućem

četrdesetogodišnjem razdoblju također trebaju činiti kraljeznicu američkog strateškog *airlifta*.

Na moderniziranim avionima C-5M Super Galaxy obavljeno je više od 70 poboljšanja, koja uključuju novu pogonsku skupinu, odnosno General Electricove motore CF6-

80C2, "glass cockpit" konfiguraciju, instrumentaciju u pilotskoj kabini, novi digitalizirani sustav upravljanja avionom u svim vremenskim uvjetima, novi sustav autopilota, novi komunikacijski sustav, novi navigacijski sustav, novi obrambeni sustav, te poboljšani sustav za upravljanje teretom u transportnom prostoru aviona. Novi motori daju 22 % više potiska, zahvaljujući kojima Super Galaxy treba 30% kraću uzletnu stazu, a nakon polijetanja 38% brže postiže inicijalnu visinu.

Uz brojna unutarnja poboljšanja nova velika kvaliteta Super Galaxy bit će i znatno niži operativni troškovi. Prema procjenama USAF-a u idućem četrdesetogodišnjem razdoblju nova flota Super Galaxy trebala bi donijeti uštedu od 20 milijardi američkih dolara, odnosno uštedu od čak 1 milijun dolara dnevno tijekom zračnih operacija.

I. SKENDEROVIĆ

Puma predstavljena javnosti

POČETKOM svibnja u njemačkom gradu Munsteru, u sklopu proslave pedesete obljetnice njemačke vojske, javnosti je predstavljeno novo borbeno vozilo pješništva (BVP) Puma. Predstavljanju je nazočilo nekoliko stotina uzvanika iz svijeta politike, vojske, industrije i medija.

Puma je novi BVP njemačke vojske, nasljednik uspješnog Mardera, koji ispunjava kriterije visoke taktičke i strategijske pokretljivosti. Jedna od najvažnijih stvari konstruktorima prilikom razvoja bila je osigurati najvišu moguću razinu zaštite posade uz veliku paljbenu moć. Puma, tvrde konstruktori, daje vojnicima mogućnost brze reakcije na nove prijetnje koje se iznenada pojavljuju te primjenu točno odgovarajućeg intenziteta djelovanja.

Puma je rezultat udruženih napora njemačke industrije i njemačke vojske. Industrija se nada kako je Puma nastavak njezine tradicije u iz-

Krauss-Maffei Wegmann

radi vrhunskih oklopnih vozila. Vojska se pak nada kako će Puma biti dostojan nasljednik Mardera.

Njemačka se vojska nada kako će osigurati sredstva za kupnju 410 Puma, ukupne vrijednosti oko 3 milijarde eura. To znači kako će cijena jedne Pume biti viša od 7,3 milijuna eura. Razlog tako visoke cijene treba tražiti u visokim troškovima raz-

voja (bez kojih nema modernog vozila) i maloj seriji u kojoj će se vozilo proizvesti. Očekuje se kako će tijekom 2007. biti donesena odluka o pokretanju serijske proizvodnje. Zasad je sigurna samo proizvodnja pet predserijskih primjeraka uz prateću logistiku i izobrazbu jer je o tome potpisan ugovor 2004.

M. PETROVIĆ

Razvoj EA-18G bilježi nove uspjehe

IZ BOEINGOVOG razvojnog središta u St. Louisu 30. svibnja, na probni let poletio je višenamjenski borbeni avion avion EA-18 Growler, koji je tada prvi put bio opremljen dodatnom elektroničkom opremom, antenama postavljenim na vrhovima krila i podvjesnikom namijenjenim za elektroničko djelovanje, odnosno ometanje. Avion EA-18G Growler je

inačica višenamjenskog borbenog aviona F/A-18F Super Hornet koji je u operativnu uporabu ušao tijekom 1997., i koja se ponajviše razvija za elektroničko djelovanje.

Nakon tih testova slijede testiranja s nosača aviona, kojima se želi iskušati ponašanje aviona, odnosno funkcioniranje elektroničke opreme u uvjetima rada na moru. Također

velika pozornost bit će posvećena izdržljivosti zmaja aviona i stajnog trapa pod punim opterećenjem, odnosno opremljenošću zrakoplovnim naoružanjem i elektroničkom opremom, tijekom svih faza leta, što se posebice odnosi na katapultiranje, odnosno slijetanje na nošač aviona. Pritom će velika pozornost biti posvećena i testiranju povećane *bring-back* mogućnosti Growlera, odnosno slijetanja na nosač s velikom količinom goriva u spremnicima te punim borbenim kompletom.

Uz Boeing teret razvoja, i kasnije proizvodnje, dijele i tvrtke Northrop Grumman, General Electric i Raytheon. Razvoj višenamjenskog borbenog aviona EA-18G Growler trebao bi biti okončan do 2009., kada bi trebala početi njegova inicijalna operativna uporaba.

I. SKENDEROVIĆ

Bolje baterije

ISTRAŽIVAČI diljem svijeta ubrzano rade na razvoju hibridnih električnih vozila koja bi trebala pomoći da se smanji ovisnost o preskupoj nafti. Razvojni timovi u američkom laboratoriju Sandia National Laboratory (inače u sastavu ministarstva energetike SAD-a) rade na razvoju litij-ionskih baterija. Cilj im je razviti litij-ionske baterije koje će biti sigurnije i izdržljivije od postojećih. Litij-ionske baterije su danas vrlo raširene i služe za napajanje raznih elektroničkih uređaja kao što su fotoaparati, mobiteli, prijenosna računala i slično.

Istraživači u laboratoriju Sandia nadaju se kako će razviti litij-ionske baterije pogodne za uporabu u hibridnim električnim vozilima tijekom idućih pet do deset godina. Planovi predviđaju najprije hibridna

dizelska električna vozila, a nakon toga i hibridna vozila s gorivim ćelijama kao temeljnim izvorom energije. Tako bi se u potpunosti iz vozila izbacio motor s unutarnjim sagorijevanjem i potreba za naftom (ili benzinom) za pokretanje raznih vrsta vozila, od osobnih pa do teških komercijalnih i vojnih.

Litij-ionske baterije su zasad najbolji izbor jer imaju najveću gustoću energije od svih aktualnih tehnologija. Istraživači se nadaju kako će uspjeti spustiti operativne troškove uporabe i produžiti im radni vijek povećanjem ukupnog broja mogućih punjenja sa sadašnjih oko 500 na najmanje 1000, a daljnjim razvojem i nekoliko tisuća punjenja.

Cilj je i učiniti bateriju što otpornijom na razne otežane uvjete jer smještaj u vozilo u blizinu motora s

Sandia

unutarnjim sagorijevanjem znači povećanu temperaturu i vibracije uz moguće izlaganje gorivu i mazivu.

M. PETROVIĆ

Odobalni patrolni brodovi za Oman

BRITANSKA vojna brodograđevna industrija, sredinom je travnja, nakon osam godina ugovorila prvi brod namijenjen izvoznom tržištu. Odabrana brodograđevna tvrtka VT Group imenovana je najizglednijim ponuđačem za isporuku tri odobalna patrolna broda (Offshore Patrol Vessels - OPV) namijenjenih omanjskoj kraljevskoj ratnoj mornarici.

U priopćenju upućenom iz tvrtke VT Group, okončanje pregovora očekuje se u trećem kvartalu ove godine a procjenjuje se da je ugovor vrijedan oko 400 milijuna funti (700,5 milijuna dolara). Bude li

ugovor potpisan u predviđenom roku, predaja prvog odobalnog patrolnog broda s navoza brodogradilišta u Portsmouth može se očekivati krajem 2010. godine.

Pojedinosti ve-

zane za projekt novog patrolnog broda vrlo su oskudne no prema industrijskim izvorima projekt omanjskog broda vrlo je sličan višenamjenskom odobalnom patrolnom brodu koji je projektirao VT Group a podaci su objavljeni 2004. godine. Glavne značajke omanjskog patrolnog broda su duljina od 97 metara te istisnina oko 2,500 tona.

Britanska učinkovitost vezana za izvozno vojno brodograđevno tržište posljednjih godina je na vrlo niskoj razini. Posljednju veliku narudžbu za izvozno tržište osigurala je tvrtka BAE Systems daleke 1998. za grad-

nju tri odobalna patrolna broda za Brunej. No, za VT Group početak bio mnogo dulji. Iako su prodali svoj projekt patrolnog broda Grčkoj, zadnji brodovi za izvozno tržište izgrađeni su u Velikoj Britaniji prije 14 godina kada su Oman i Katar naručili brodove u istoj godini. Isto tako, postoje veliki izgledi za potpisivanje ugovora o gradnji tri odobalna patrolna broda namijenjena Trinidadu i Tobagu. Konačna odluka o izboru ponuđača bit će objavljena potkraj ove godine. Vojni analitičari su procijenili kako će u idućih 10-ak godina vrijednost malih patrolnih brodova i korveta u izgradnji biti oko 20 milijardi dolara.

Trenutačno, VT Grup na svojim navozima gradi sekcije za šest T-45 razarača te jedan odobalni patrolni brod namijenjen britanskoj mornarici. Nadalje, iako još uvijek nije potpisan ugovor, pregovora se o izvođenju 20% radova konstrukcije dvaju nosača zrakoplova istisnine 65,000 tona.

M. PTIĆ GRŽELJ

Protubrodski balistički projektili za F-124?

NJEMAČKA mornarica otkrila je da razmatra razvoj protubrodskih balističkih projektila za fregate F-124, klase Sachsen, koje su prvenstveno namijenjene protuzrakoplovnoj borbi. Kontraadmiral Hubertus von Puttkamer, vojni ataše pri njemačkom veleposlanstvu u SAD-u, objavio je najnovije planove njemačke mornarice na Danima atašea tijekom Navy's League's Sea Air Space simpozija održanog u Washingtonu. Dodao je, kako je vrlo iznenađen novim vijestima te je provjera podataka u procesu.

Prva fregata u klasi FGS Sachsen ušla ju u operativnu službu njemačke mornarice u studenom 2004. godine. Sve fregate su opremljene osnovnim komponentama budućeg protubrodskog naoružanja, vertikalnim lansirnim sustavom Mk41 sa 32 cijevi koji bi se prenamijenili za

projektil Standard Missile 3 tvrtke Raytheon i prilagodili Thalesovom SMART-L radarskom sustavu.

Njemački planovi za razvojem protubrodskih balističkih projektila tek su u vrlo ranoj fazi, no izrazito

snažno odjekuju njemačkom mornaricom. Još uvijek nisu jasno izraženi njemački planovi vezani uz formalnu suradnju u programu modernizacije protubrodskog naoružanja fregata klase De Zeven Provinciën nizozemske Kraljevske ratne mornarice koja je objavljena još u siječnju ove godine. Obje klase fregata opremljene su jednakim radarskim sustavom, a primarno naoružanje čini protuzrakoplovni borbeni sustav koji

rabi projektil Evolved Sea Sparrow (ESSM) nastale kao rezultat suradnje s Nizozemskom s kojom je i zajednički razvijen pri čemu je očita moguća buduća suradnja.

M. PTIĆ GRŽELJ

Guardian Griffin

TIJEKOM svibnja u Naval Surface Warfare Center u Dahlgrenu, razvojnom središtu američke ratne mornarice, uspješno je obavljen prvi probni let nove bespilotne letjelice Guardian Griffin. Nova letjelica razvijena je u svrhu zračne potpore, odnosno zaštite raznih konvoja, luka, industrijskih instalacija, nadzora graničnog pojasa te obavljanja CAP (Combat Air Patrol) misija. Tehnički

će i naoružanje (strojnicu o kojoj zasad nisu iznijeli više podataka), te će to biti borbena bespilotna letjelica. Tijekom prvog probnog leta iskušavana je bila i radiupravljiva turela za smještaj strojnice, koja je funkcionirala bez problema.

Letjelica može poletjeti s vrlo kratkih staza, a može biti lansirana i s različitih platformi poput raznih motornih vozila, plovila i drugih

zrakoplova. U svezi s tim posebnu pozornost posvećuju prilagodbi Guardian Griffina za "odbacivanja" i njegovo upravljanje s transportnog aviona C-130, odnosno njegovu primjenu kao svojevrsnog *fire jumpera* koji bi bio "ubacivan" na područja oružanih sukoba kao potpora svojim kopnenim snagama. Uporaba Guardian Griffina predviđa dva operatera, od kojih je jedan zadužen za upravljanje letjelicom u zraku dok je drugi zadužen za oružni sustav.

U svezi s razvojem bespilotne letjelice Guardian Griffin, u američkoj ratnoj mornarici s ponosom ističu još jednu važnu činjenicu. A to je da se razvoj i testiranje nove letjelice temeljio na radu skupine mladih inženjera koji su nedavno diplomirali na svojim fakultetima i koji nisu imali prethodnog iskustva u dizajniranju bespilotnih letjelica, a kojima je za taj uspjeh trebalo svega šest mjeseci.

I. SKENDEROVIĆ

Nova NATO zapovjedna struktura

U skladu s rezultatima sastanka koji je održan 12. lipnja 2003., ministri obrane zemalja saveznica složili su se oko dizajniranja nove vojno zapovjedne strukture Saveza. Ona je zacrtana kao fleksibilnija, učinkovitija i prikladnija za vođenje svih savezničkih misija neovisno o razini angažmana ili tipu misije.

Priredio Dražen JONJIĆ

Na strateškoj razini nova struktura donijela je samo jedno zapovjedništvo operativne odgovornosti - Savezničko zapovjedništvo operacija (ACO), podređeno vrhovnom zapovjedniku savezničkih snaga u Europi (SACEUR). Ovo zapovjedništvo preuzelo je provedbu operacija od dva dotadašnja zapovjedništva: Savezničkog zapovjedništva za Europu i Savezničkog zapovjedništva za Atlantik. SACEUR je nastavio s dvojnog ulogom kao zapovjednika savezničkih snaga i zapovjednika američkog europskog zapovjedništva. U novoj zapovjednoj strukturi ustrojeno je Sa-

vezničko zapovjedništvo transformacija podređeno vrhovnom savezničkom zapovjedniku transformacija (SACT). Ono je ustrojeno kako bi preuzelo odgovornost u razvijanju i kontinuiranoj izgradnji savezničkih snaga i sposobnosti.

Savezničko zapovjedništvo operacija

Savezničko zapovjedništvo operacija sa svojim stožerom, Vrhovnim stožerom savezničkih snaga u Europi (SHAPE) je odgovorno za sve savezničke operacije. Na operativnoj razini ustrojena su dva zapovjedništva združenih snaga (JFC - Joint Force Command) jedno u

Brunnsumu u Nizozemskoj, a drugo u Napulju, (Italija), koji mogu voditi operacije sa svojih stacionarnih lokacija ili osiguravanjem, razvijanjem terenskih stožera kombiniranih združenih namjenskih snaga (CJTF - Combined Joint Task Force). Postoji još jedno stacionarno združeno zapovjedništvo (JHQ) u Lisabonu, Portugal. Ono je također robusno, ali ipak manjeg kapaciteta od prethodno spomenutih. Namijenjeno je da potporu razvoju CJTF stožera lociranog na moru. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Ruske snajperske puške (II. dio)

Kraj Hladnog rata i nove sigurnosne prijetnje nagnale su rusku vojsku i rusku industriju na razvijanje novih konstrukcija koje prate recentne svjetske trendove na tom području

Marinko OGOREC

Uvođenje SV-98 u naoružanje znači konačno odustajanje od koncepcije poluautomatskih snajperskih pušaka, koju je ruska vojna praksa zadržala do današnjih dana, unatoč činjenici da se od nje odustalo u svim ostalim suvremenim oružanim snagama još sredinom 80-ih godina prošlog stoljeća. Nema sumnje da je svojedobno SVD bila dovoljno dobra za vojnu uporabu, međutim riječ je o pušci koja nema preciznost potrebnu za vrlo točna gađanja (u čemu su daleko veću prednost pokazale repetirke od poluautomatskih pušaka), niti je primjereno opremljena za gađanja na velike udaljenosti.

SV-98 (slika br. 9) je puška-repetirka razvijena u Konstruktorsko-oružarskom centru "Ižmaš" (grad Iževsk) iz standardnih velikokalibarskih sportskih pušaka "Rekord-1" i

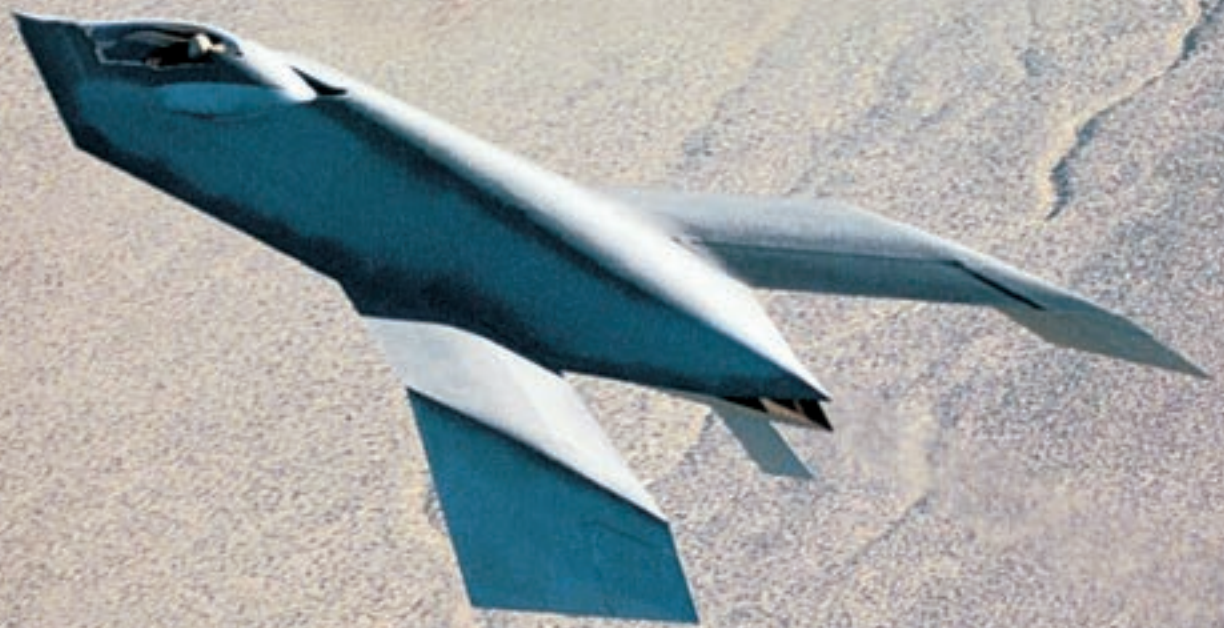
"Rekord-CISM", u standardnom kalibru 7,62x54R. Puška je namijenjena gađanju pojedinačnih živih ciljeva na udaljenost do 1000 m, dugačka je 1375 mm, a cijev 650 mm, težina oružja bez optičkog ciljnika iznosi 5,5 kg, početna brzina zrna 820 m/sek, kapacitet spremnika 10 metaka, a preciznost do 1 MOA (grupiranje 10 pogodaka u krug promjera 29 mm na udaljenost 100 m u kontroliranim uvjetima). Za usporedbu, prosječna preciznost SVD je oko 2,7 MOA (gotovo tri puta lošija). Osim toga, puška je opremljena većinom elemenata koji omogućavaju ergonomski optimalniju uporabu i samim time preciznije gađanje, a koje SVD nema, kao što su: prilagodljiv kundak po smjeru i visini, prilagodljiv oslonac za lice i prilagodljiv okidač hoda 1,5-2 mm, te potis-

ka okidanja 1-1,5 kg (mehanizam za okidanje je potpuno neizmijenjen preuzet sa sportskih pušaka porodice "Rekord").

Standardni optički ciljnik kojim je puška opremljena PKS-07 ima uvećanje 7x, međutim, planira se njezova zamjena varijabilnim ciljnikom "Hiperon" 1P69 (slika br. 10). Taj ciljnik ima uvećanje 3-10X, vidno polje 7,6-2,5 stupnjeva i masu 1,3 kg.

Za sada se tom puškom opremaju specijalne postrojbe FSB-a i MUP-a, a kada će biti uvedena u naoružanje oružanih snaga, neizvjesno je zbog nedostatka sredstava. Inače, planiraju se i njezine izvozne inačice u kalibrima 7,62 NATO i 338 Lapua Magnum. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Američki tajni projekti

Iz američkog vojnog proračuna sve više sredstava odlazi na tajne projekte. Posebno mjesto među njima imaju tajni projekti američkog ratnog zrakoplovstva

Pripremio Domagoj MIČIĆ

Takozvani crni projekti čije je postojanje toliko važno i osjetljivo da mora ostati tajno, trajno se nalaze u središtu pozornosti ne samo stručne javnosti. Zbog njih na internetskom pretražniku Google službeno nepostojeća zrakoplovna baza "Area 51" ima više zahtjeva za pretraživanje nego zrakoplovna baza Edwards. Jedan od razloga je čovjekova fascinacija nepoznatim i tajnovitim. No, "crni projekti" američke vojske po svojoj su važnosti više od sporedne predstave. Od kasnih osamdesetih godina prošlog stoljeća tajni su programi toliko nabujali da su dobili goleme razmjere unutar američkog obrambenog proračuna.

Iako su se vojni proračuni većinom smanjivali nakon završetka razdoblja Hladnog rata američki izdaci za tajne projekte su ostali ili isti ili su se čak i malo povećali. U

fiskalnoj godini 1999. tajni projekti istraživanja i razvoja američkog ratnog zrakoplovstva narasli su na oko pet milijardi američkih dolara, što je bilo oko 35 % ukupnih sredstava namijenjenih istraživanju, razvoju i nabavi nove opreme.

Sadašnja administracija u Washingtonu nastavila je taj trend, a vjerojatno ga i pojačala nakon terorističkih napada 11. rujna. U jednom dijelu proračuna američkog ratnog zrakoplovstva namijenjenog istraživanju i razvoju operativnih sustava izdaci za tajne programe u fiskalnoj godini 2007. narasli su na 8,8 milijardi američkih dolara. To je dvostruko više nego što je odobreno za razvoj i ispitivanja projekta Joint Strike Fighter (F-35). U planovima potrošnje za 2007. američkog zrakoplovstva samo je za "selected activities"

predviđen izdatak od čak 12,6 milijardi američkih dolara. Kratko zbrajanje pokazat će da su prikazani troškovi američkog zrakoplovstva za nabavu projektila za 900 milijuna manji od onih pokazanih u totalu. Tako proizlazi da je više od 40 % nabavke opreme američkog ratnog zrakoplovstva u fiskalnoj godini 2007. tajno, uz 36 % troškova vezanih uz istraživanja i razvoj. Tajni su se projekti uvukli i u stavke gdje ih ne bismo očekivali. Tako je na stavci operacije i održavanje 9,1 milijarda predviđena za troškove "drugih programa i obrambenih operacija, što je dvostruko više nego izdvajanja za osnovne borbene postrojbe američkog zrakoplovstva. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Balistički projektili sustava Atlas

Razvijen kao prvi američki interkontinentalni balistički projektil Atlas je naposljetku znatno veći utjecaj imao na razvoj američkog svemirskog programa

Siniša RADAKOVIĆ

Razvoj balističkih projektila sustava Atlas može se pratiti sve od 1945. kad je američko ratno zrakoplovstvo prvi put pokazalo zanimanje za razvoj strateškog balističkog projektila dometa 5750 milja (9200 kilometara). Na temelju zahtjeva za ponude koji je objavljen u listopadu 1945. tijekom kasnih četrdesetih i početkom pedesetih godina prošlog stoljeća američko će zrakoplovstvo dobiti projekte velikog dometa Atlas, Navaho, Snark i Matador/Mace.

Tvrtka Consolidated Vultee Aircraft Corporation, koja je poznatija pod imenom Convair, započela je u travnju 1946. projekt MX-774 kojim je željela dokazati mogućnost proizvodnje krstarećih i balističkih projektila velikog dometa. Projekt je vodio Belgijac Karel Jan Bossart koji je predložio projektiranje i izradu dva različita vođena projektila velikog dometa (6000 milja - 9600 km) - subsonični krstareći projektil s mlaznim pogonom i nadzvučni balistički projektil s raketnim pogonom. Za balistički projektil je odredio naprednu konstrukciju spremnika za gorivo napravljenu od lima debljine 1 mm, a koju bi u potrebnom obliku držao pritisak goriva. Zbog toga je takvo rješenje nazvano balon spremnici.

Naglo poslijeratno smanjenje izdvajanja za vojsku osjetio je i MX-774 projekt, te je američko ratno zrakoplovstvo odlučilo da se Convair usredotoči isključivo na razvoj balističkog projektila. Tako je 19. travnja 1946. Convair dobio ugovor vrijedan 1 893 000 američkih dolara za proizvodnju i testiranje deset projektila MX-774 kako bi dokazala napredne Bossartove ideje o balis-

tičkom projektilu male mase i velike nosivosti. Kako bi što prije dokazao uporabljivost novog oružja i osigurao narudžbe Convair je započeo sa statičnim testiranjima raketnih motora već početkom 1947.

U međuvremenu je američko ratno zrakoplovstvo objavilo kako je odlučilo dodijeliti ugovor za projektiranje novih krstarećih projektila velikog dometa tvrtkama Northrop i Martin. Osim što su se napore u razvoju krstarećeg projektila velikog dometa pokazali kao slijepa ulica ta je odluka imala još jednu tešku posljedicu - zbog daljnjeg smanjenja izdvajanja za vojne potrebe američko je ratno zrakoplovstvo u lipnju 1947. odlučilo poništiti ugovor za projekt MX-774 i tako privremeno zaustaviti razvoj balističkog projektila, samo tri mjeseca prije početka prvih letnih ispitivanja. To je za neposrednu posljedicu imalo kašnjenje programa razvoja sustava Atlas od punih šest godina. Uz to je tvrtka Convair morala uložiti svoja sredstva da bi dovršila tri mala projektila namijenjena testiranju motora, sustava za upravljanje i bojne glave. Testovi, obavljani u razdoblju od srpnja do prosinca 1947. na poligonu White Sands Proving Grounds u New Mexicu, bili su ohrabrujući. Projektili su nazvani Hiroc (od *high altitude rocket*) ili RTV-A-2. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Rušenje zrakoplova U-2 (1960.)

Rušenje američkog špijuskog zrakoplova U-2 iznad sovjetskog teritorija u svibnju 1960. proizvelo je ozbiljnu međunarodnu krizu i upropastilo dolazeći američko-sovjetski summit na vrhu. Zrakoplov je srušen na zadaći prikupljanja informacija o sovjetskom programu razvoja interkontinentalnih raketa

— Hrvoje BARBERIĆ —

Unatoč postupnom otvaranju Sovjetskog Saveza nakon Staljinove smrti, svijet je sredinom pedesetih godina još uvijek imao maglovitu predodžbu o tehnološkoj i vojnoj moći komunističkog diva. Američki su obavještajci posjedovali razmjerno malo informacija kojima bi mogli upotpuniti mozaik spoznaja o sovjetskim vojnim potencijalima. Bijelu je kuću posebno zabrinjavala činjenica da je Sovjetski Savez razvio interkontinentalne rakete koje su bile sposobne doseći američki teritorij, a o kojima u Washingtonu nisu znali gotovo ništa. Američka špijunska mreža organizirana na sovjetskom tlu nije mogla prikupiti dovoljno informacija, špijunski sateliti pedesetih godina još uvijek nisu bili razvijeni, dok je korist u obavještajnom smislu od preleta sovjetskog teritorija modificiranim zrakoplovima B-36 i B-47, koji su počeli još 1951. godine, bila razmjerno mala.

S tom je zadaćom CIA početkom pedesetih od tvrtke Lockheed naručila gradnju zrakoplova koji će s velike visine nadletjeti i fotografirati sovjetski teritorij. Dok je većina ondašnjih zrakoplova imala plafon leta od 17 tisuća metara, novi zrakoplov U-2 imao je mogućnost leta do 27 tisuće metara, što je bilo nedostižno za lovce i izvan dosega onovremenih protuzračnih raketa. Fotografisku opremu, koja je bila od fundamentalne važnosti za uspjeh programa, razvio je poznati proizvođač Kodak. Cijeli program Lockheed U-2 bio je držan u strogoj tajnosti, a svako probijanje informacija u javnost bilo je prikazano kao razvoj meteorološke letjelice.

Iako su Sjedinjene Američke Države isprva poricale pravu zadaću i karakter letjelice, Bijela kuća je bila satjerana uza zid nakon što je SSSR javnosti pokazao američkog pilota i dijelove srušenog zrakoplova. Incident je pojačao hladnoratovske tenzije te je predstavljao poniženje za SAD

■ Ostaci zrakoplova čuvaju se u moskovskom muzeju

Prvi zrakoplov dopremljen je 1956. te je već 4. srpnja iste godine iz baze u njemačkom Weisbadenu krenuo u prvi prelet iznad sovjetskog teritorija. U srpnju 1957. pilot U-2 Harvey Stockman nadletio je grad Minsk u Bjelorusiji no, iako je otkriven, sovjetski lovci nisu uspjeli dosegnuti njegovu visinu. Nakon te uspješne akcije koja je uvjerala američke obavještajne krugove u sigurnost leta, uslijedila je serija letova koja je potrajala do svibnja 1960. Prikupljene informacije interpretirali su CIA-inci stručnjaci te su pridobili stvaranju plastične slike o Sovjetskom Savezu. Tako je jedan U-2 1957. snimio i kozmodrom u Bajkonuru, otkuda je lansiran Sputnjik, a ti su snimci bili hladan tuš za Washington, pokazavši da je,

suprotno očekivanjima, sovjetski raketni program na visokom stupnju razvoja.

Pokušaj zataškavanja

Na najveći sovjetski praznik, 1. svibnja 1960. u 5:36 po lokalnom vremenu zrakoplov U-2 poletio je iz baze u Peshawaru u Pakistanu sa zadaćom prelijetanja teritorija Sovjetskog Saveza i ateriranja u 3800 milja udaljenoj zračnoj luci Bode u Norveškoj, od čega je 2900 milja leta iznad sovjetskog tla. Zrakoplovom je upravljao iskusni pilot Gary Powers, vjerojatno najsposobniji od šestorice izvornih pilota U-2. Cilj misije je bio da nadlijećući regiju Urala, gdje je bila koncentrirana glavna sovjetske proizvodnje, fotografira sovjetske lokacije za razvoj interkontinentalnih projektila u Sverdlovsku i Plesetsku. Let se izvodio prema očekivanjima sve dok sovjetski radari nisu detektirali zrakoplov. No, pokušaji presretanja U-2 lovcima su bili neuspješni, budući da je zrakoplov letio na velikoj visini. Tada je jedan od četrnaest ispaljenih projektila SA-2 zemlja-zrak u zračnom prostoru iznad Sverdlovskusa uspio pogoditi cilj. Powersov zrakoplov bio je teško oštećen te se srušio blizu Jekaterinburga u Rusiji. Neke teorije rušenja U-2 tvrde da je zrakoplov letio na znatno nižoj visini od planirane, zbog čega je i došao u doseg sovjetske rakete. Prema riječima sovjetskog prebjega Belenka, pri rušenju U-2 bio je srušen i sovjetski lovac koji ga je pokušao presresti.

Powers je uspio iskočiti padobranom te je nakon prizemljenja uhićen. Rušenje američkog špijuskog

zrakoplova dogodilo se tek petnaest dana uoči otvaranja američko-sovjetskog summita u Parizu, od kojega se u svjetskoj javnosti mnogo očekivalo u pogledu ublažavanja napetosti između velesila. Nekoliko dana nakon gubitka zrakoplova, NASA je izdala priopćenje za javnost u kojem se tvrdilo da je njezin avion nestao sjeverno od Turske, no bez specifikacije točne lokacije i okolnosti pada. Izvještaj je sugerirao da je pilot ostao bez svijesti za vrijeme rada autopilota, o čemu je svjedočilo i njegovo navodno javljanje bazi. Kako bi odagnali sumnje u očekivani sovjetski izvještaj o događaju, američki dužnosnici su čak objavili i slike zrakoplova obojenog u boje kojim se koristila NASA-a.

Hruščov je 7. svibnja obavijestio svjetsku javnost da je iznad sovjetskog teritorija srušen špijunski zrakoplov, a Sjedinjene Države su pokušale nastaviti priču o srušenom zrakoplovu s civilnom namjenom koji je letio iznad Turske. Naime, Bijela kuća je pretpostavljala da je Powers mrtav te je priopćila da nije bilo pokušaja povrede sovjetskog zračnog prostora, ustrajavajući u priči o problemima pilota s kisikom. No, Sovjeti su objavili da je Powers živ, a još je neugodnija spoznaja za Bijelu kuću bila da je letjelica u padu izvrsno očuvana. Čak je i špijunska kamera bila u funkcionalnom stanju te su Sovjeti uspjeli razviti snimljene fotografije. Sovjetskim protuobavještajcima posebno je bio zanimljiv pilotov kit za preživljava-

Letjelica U-2 ostavila je trag i u popularnoj kulturi kroz naziv istoimene irske rock skupine

nje, koji je uključivao 7500 rubalja i nakit za žene.

Suđenje Powersu

Rušenje U-2 dogodilo se u vrijeme postupnog detanta između dviju super-sila, a nekoliko mjeseci ranije prethodio mu je posjet Nikite Hruščova Sjedinjenim Državama. Eisenhower navodno nije bio osobito zadovoljan praksom letova iznad sovjetskog teritorija, no na pritisak iz vojnih i obavještajnih krugova dopustio je nastavak misije. Pilot Gary Powers izveden je pred sud u Sovjetskom Savezu, gdje je zbog špijunaže osuđen na tri godine zatvora i sedam godina teškog rada. Powers je odslužio manje od dvije godine zatvora jer je u veljači 1962. u Potsdamu bio razmijenjen za poznatog sovjetskog špijuna Rudolfa Abela uhvaćenog 1957. u New Yorku. Powersu je nakon povratka u Sjedinjene Države bilo zamjereno što nije aktivirao sustav za samouništavanje tajnih dokumenata, čime bi se ublažila međunarodna blamaža Sjedinjenih Država, a neki su išli toliko daleko da su mu spočitavali što nije

progutao pilulu s cijanidom koja je dio standardne opreme pilota u takvim akcijama. Powers je nakon povratka nastavio raditi kao testni pilot za kompaniju Lockheed, a bio je i koautor knjige "Operacija Prelet" (1970.) koja se bavila događajima iz 1960. Poginuo je 1977. kod Los Angelesa, pilotirajući civilnim helikopterom za jednu TV kuću.

Incident se razvio u jednu od najtežih kriza Hladnog rata. Sjedinjene Države su u međunarodnoj javnosti znatno izgubile na prestižu, a izravna posljedica događaja bio je neuspjeh najavljenog pariškog summita. Naime, sastanak američkog predsjednika Eisenhowera i sovjetskog Hruščova propao je zbog Eisenhowerovog odbijanja isprike Sovjetima. Vjerojatno najznačajnija posljedica incidenta iz svibnja 1960. bila je dovođenje Hruščovljeve političke pozicije u partijskim krugovima u slijepu ulicu jer se njegova politika ograničavanja naoružanja našla na udaru kritika, te je u tom smislu incident označio početak njegovog kasnijeg političkog pada. Iako su letovi U-2 iznad sovjetskog teritorija bili suspendirani, dvije godine kasnije ponovno je jedan U-2 odigrao važnu ulogu u Hladnom ratu, ovaj put otkrivanjem sovjetskih projektila na otoku Kubi gdje je također srušen jedan U-2. Neizravna posljedica incidenta s rušenjem U-2 iznad sovjetskog teritorija bila je ubrzanje razvoja špijunskih satelita, a prvi špijunski satelit Corona je u samo jednom danu snimio više fotografija sovjetskog teritorija od svih letova U-2. ■

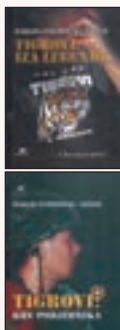
■ Pilot Gary Powers nakon uhićenja i tijekom suđenja u Moskvi

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Darijo Strehovac-Streh: "Tigrovi: Iza legende" (2004.) i "Tigrovi: Krv pobjednika" (2005.), Meditor-prom, Zagreb

Darijo Strehovac - Streh postao je dragovoljac Domovinskog rata još kao tinejdžer, u rujnu 1991. Svoj ratni put prošao je uglavnom kao pripadnik 1. gardijske brigade *Tigrova*, a sudjelovao je u borbama na gotovo svim hrvatskim ratištima. Danas je umirovljen kao vojnik, ali vrlo aktivan kao pisac. U proteklih godinu i pol objavljene su dvije njegove knjige - riječ je o romanima čiji se sadržaj temelji na istinitim ratnim događajima koje je proživio sam autor i njegovi suborci. No, nije riječ tek o krutom dokumentarizmu. Oba romana prožeta su autorovim osobnim razmišljanjima, zaključcima, razmatranjima povijesnih činjenica i aktualnog trenutka, opisima situacija u kojima se susretao i izvan bojišnice... Prvoizdana knjiga "Tigrovi: Iza legende" sadržajem uglavnom obuhvaća kraj 1991. godine, kad je Strehovac pristupio *Tigrovima*, te proljeće 1992., u jeku najtežih bitaka na južnoj bojišnici. Iako je izdana kasnije, sadržaj knjige "Tigrovi: Krv pobjednika" kronološki je smješten u ranije razdoblje od prethodne, a najprije se odnosi na same početke Domovinskog rata i ratovanje u području Hrvatske Kostajnice te banovinskog i novljanskog bojišta. U svrhu najkraćeg mogućeg opisa Strehovčevih književnih djela, možemo citirati izvod iz stručne recenzije koji govori da je "preoblikovao neke akademske i profesionalne standarde na tom polju literature".

Domagoj VLAHOVIĆ

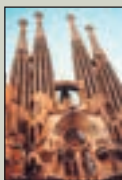

24. lipnja 79. Umro car Vespazijan

Utemeljitelj dinastije Flavijevaca Tit Flavije Vespazijan umro je 24. lipnja 79. U mladosti je bio kvestor na Kreti i u Cirenaiki. Za vrijeme Kaliguline vladavine edil i pretor, za Klaudija legat II. legije na Rajni te u Britaniji, gdje se istaknuo u borbama s barbarima. Za vrijeme Nerona pokorio je sa sinom Titom Galileju i zauzeo krajeve oko Jeruzalema, a poslije Neronove smrti 69. proglasio se carem u Egiptu, pridobivši za sebe vojsku u Judeji, Siriji, Meziji, Panoniji i Dalmaciji. Prešavši iz Egipta u Rim, počeo je raditi na unutaršnjem sređivanju države te je proveo strogu vojnu disciplinu. Iako je poštovao Senat, nadzirao je njegov rad i odluke, a neke senatore je i smijenio. U želji da sredi financijske prilike, uveo je nove namete i revidirao katastar. Radio je na učvršćivanju vojnih tabora i obrambenih graničnih utvrda, osobito na Dunavu. Rimski posjedi u Britaniji prošireni su u njegovo vrijeme i na južnu Škotsku. Sin Tit bio mu je glavni oslonac, suvladar i nasljednik. Za njegove vladavine podignute su u Rimu mnoge sjajne građevine, a osobito su poznati hram mira, Titov slavoluk pobjede i golemi amfiteatar za gladijatorske igre poslije nazvan Koloseum.

25. lipnja 1852. Rođen graditelj Barcelone

Španjolski arhitekt Antonio Gaudi Y Cornet najzvučnija je ličnost u europskoj arhitekturi na prijelazu iz XIX. u XX. stoljeće. Tvorac je neokatalonskog stila, u kojem je nastojao evocirati veliko razdoblje gotičkog graditeljstva. Po mnoštvu fantastičnih ukrasa i uznemirenih linija pročelja njegove su građevine negacija klasične tektonike te predstavljaju pojavu koja je paralelna europskom Jugendstilu. Najvažnija su mu djela u Barceloni palača Güell, kuća Batllo, kuća Mila i njegovo životno djelo - crkva Sagrada Familia.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Aleksandar Veliki (DVD)

- američki povijesni spektakl (173 min.)
- distributer: Blitz film & video
- redatelj: Oliver Stone
- gl. glumci: Colin Farrell (Aleksandar), Angelina Jolie (Olimpija), Antony Hopkins (Ptolomej), Val Kilmer (Filip II)

Aleksandar Makedonski bio je velik vladar. Pokorio je sav poznati svijet, ujedinio istok i zapad, Makedoniju i Grčku, Egipat i Babilon, i sve to u svega trideset tri godine života. Tko je bio i što je želio postići taj povijesni velikan, koji je za života postigao i prestigao slavu mitskog junaka Herkula, možemo vidjeti u ovom gotovo tri sata dugom filmskom epu. *Aleksandar* je pravi primjer autorskog filma gdje se, bez obzira na raskošnu produkciju (film je stajao vrtoglavih 150 milijuna dolara), vidi da sve konce u rukama drži jedan čovjek - redatelj. Poslije višestrukog gledanja tog filma mogu se usuditi reći da nitko nikad nije bolje prenio helenistički svijet modernom kino posjetitelju od Stonea. Raskošno dvostruko DVD izdanje dokazuje nam (ako je netko prije i sumnjao) da je riječ o tipično holivudskom filmu kojemu je jedina svrha zgrnuti golemu količinu novca. Iz tri dokumentarca na dodatnom discu u više od dva sata, osim hrpe dodatnih objašnjenja o Aleksandru, možete puno toga naučiti i o tehničkom stvaranju filma na najvišoj mogućoj razini. Stoga, taj DVD toplo preporučujem svima koji *Aleksandra* nisu stigli vidjeti na velikom platnu. Aleksandrov otac i veliki kralj Filip II. svoga sina upućuje u život riječima: "Ne rodiš se kao kralj, kraljem postaješ!" To pravilo vrijedi i za Olivera Stonea. Volja, snaga i odlučnost postavili su ga na tron s kojeg svaki njegov novi uradak možemo očekivati s najvećim zanimanjem. Prvi u tom nizu, koji će se uskoro pojaviti, zove se World trade center i govori o dva policajca zarobljena u ruševini "njujorskih blizanaca".

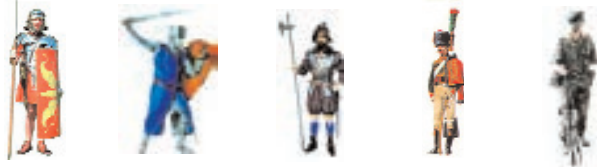
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Gospodar oluja

U prošlosti čovjek je mnoge prirodne pojave štovao kao božanstva. Judeo-kršćanska duhovnost, koja je u temeljima europske uljudbe, promovirala je novost da je Bog gospodar neba i zemlje i da se samo njemu treba klanjati. Danas pak preko kulture, znanosti i medija uzdiže se čovjeka kao "vrhovno biće". Štoviše, ustoličeno je mnoštvo "gospodara neba i zemlje", pronađeni su umjetni načini izazivanja potresa, kiše, tuče, poplava te kloniranja života - od virusa do čovjeka. Ipak, premda su ljudi nemoćni ne samo pred smrću nego i pred većinom vremenskih nepogoda (kao što su npr. tsunami, potres, uragan...), stalno podliježe napasti da se bahati u odnosu prema prirodi i njezinu Stvoritelju. Zato i evanđeoski opis zgođe Isusova smirivanja oluje, gdje se On pokazuje kao vrhovni gospodar koga sluša sve stvorenje, ne izaziva više toliko udivljenja kao nekada. To je također posljedica gubljenja vjere. Jer jedino vjerom možemo u Isusu Kristu prepoznati Sina Božjega koji želi sve obnoviti. Cilj i svrha svake Njegove riječi i djela jest - dobro. Kao što je i svrha Njegova dolaska "da imamo život u izobilju". Također, samo duboka vjera može uočiti razliku između Božjega čudotvornog proroka i običnog lakrdijaša. Poglavitito danas kad mnoštvo idejnih "iluzionista", čak i u Isusovo ime, zabavljачkim mentalitetom u stilu "cest is the best" "prodaje" vječne istine. Jedino duboka vjera može suzbiti i paniku nekih vjernika, zbog globalnih oluja kroz koje prolazi lađa Kristove Crkve. Jer On je svojom svemoćnom riječju zajamčio da njegovu Crkvu ni vrata paklena neće nadvladati! Učenicima je rekao: "Ne bojte se! Ja sam s vama u sve dane - do svršetka svijeta!"

Andelko KAČUNKO

Zastave Konfederacije

Zanimanje za američki **Divlji zapad** i *western* filmove danas nije ni približno slično onome od prije tridesetak godina. Malo tko od današnje mladarije uopće zna da je jednom macho kauboje glumio **John Wayne**, a imena poput **Jamesa Stewarta**, **Gary Coopera** ili **Clarka Gablea** ne znače im ništa. Ako je uopće iz tog vremena američke povijesti što preostalo, onda je to ne-

prijeporno razdoblje građanskog rata, sage i storijske tipa **Prohujalo s vihorom**, oružje, odore, znakovlje i zastave. Među njima osobito je popularna zastava južnjaka, odnosno **Konfederacije**, koja se, primjerice, može vidjeti u mnogim pubovima razvikanih turističkih središta, od **Engleske**, do **Španjolske** i **Portugala**. Samu **Ameriku** da ne spominjemo.

Prva zastava Konfederacije ni izdaleka nije danas poznata kao njezina posljednja inačica zvana **Confederate Battle Flags** (Ratna zastava Konfederacije). U uporabi je bila od **1861.** do **1863.** i nije se mnogo razlikovala od zastave sjevera, ili **Uniona**, pa je na bojnim poljima nerijetko dolazilo do (tragičnih) zabuna. Sedam zvijezda predstavlja sedam prvobitnih država Konfederacije: **Južnu Karolinu** (**20. prosinca 1860.**), **Mississippi** (**9. siječnja 1861.**), **Floridu** (**10. siječnja 1861.**), **Alabamu** (**11. siječnja 1860.**), **Georgiju** (**19. siječnja 1861.**), **Louisianu** (**26. siječnja 1861.**) i **Teksas** (**1. veljače 1861.**).

Najpoznatijom zastavom južnjaka postala je ratna zastava poznata pod nadimkom **južni križ** koju su vojnici razvijali na bojišnicama. Zvijezde označuju sve članice Konfederacije, i k njima još **Kentucky** i **Missouri**. U svojoj drugoj inačici crveno polje s južnim križem bilo je smješteno uz jarbol na bijeloj zastavi, pa se kadšto pokazalo nepraktičnom jer se u skladu s vremenskim prilikama, mogla protumačiti i kao zastava predaje. Na zastavi je tad bilo 13 zvjezdica jer su se u proljeće **1861.** Konfederaciji pridružili: **Arkansas**, **Sjeverna Karolina**, **Tennessee** i **Virginia**.

Treća i posljednja inačica zastave pojavila se **4. ožujka 1865.** samo kratko vrijeme prije konačnog poraza vojske Konfederacije. Mornarička zastava koja nema bijelog polja i koja se na brodovima vijorila još od 1863. postala je vrlo prepoznatljivim simbolom američkog juga i kao takva se održala do danas. Pritom valja odbaciti bilo kakvu povezanost te zastave s hordama nasilnika, neonacističkim skupinama, ili uličnim bandama koje se njome kadšto koriste kao dodatnim ukrasom.

Jurica MILETIĆ

www.navyleague.org

Premda službeno nije stranica nijedne američke civilne ili vojne komponente, [http://www.navyleague.org/](http://www.navyleague.org) jedna je od najboljih analitičkih web stranica na koje možete naletjeti. To je site prepun tekstova visokih američkih časnika, pa i admirala, o ulozi mornarice u civilnom društvu i, naravno, ratu, a ako vas zanima što je to konkretno **Navy**

League preporučujemo da kliknete link **About Us** ispod kojeg je na jednostavan način objašnjena stoljetna uloga te organizacije u društvu.

Zanimljivo je da na cijelom siteu ne možete pronaći fotogalerije s brodovima, no, zato se redovito oglašavaju organizatori najraznovrsnijih seminara i kongresa vezanih uz ratne mornarice, ne samo u **SAD-u**, nego i u svijetu.

Velik broj linkova na druge, srodne stranice također će biti zanimljiv posjetiteljima, baš kao i web izdanje inače izvrsnog **Sea Power Magazina** koji se prodaje i u **Hrvatskoj** (u **Algoritmu**). Dakle, definitivno preporučujemo site **Navy Leaguea** svim ljubiteljima mornarice. Uostalom, vlasnici stranice i čelnici te organizacije bit će sretni i ako se radno i aktivno uključite u njezin rad. Pa pokušajte...

Ivan BELINEC

INFOKUTAK

Izložba u MORH-ovoj galeriji "Zvonimir"

U MORH-ovoj galeriji "Zvonimir" 23. lipnja u 19 sati bit će svečano otvorenje izložbe pod nazivom **Šest saziva likovne kolonije Feričanci Hrvatskog kulturnog društva Manuel**.

Kulturno djelovanje u Feričancima ima dugu i bogatu tradiciju. Prvo javno i organizirano djelovanje plesnih, pjevačkih, recitatorskih i glumačkih skupina zabilježeno je 1925. godine, u čast tisućljetne obljetnice Hrvatskoga kraljevstva. Tamburaški zbor djeluje od 1936., a folklorna sekcija od 1957., te tako postoje tamburaška, folklorna i recitatorska sekcija, kao i vezilje. Najmlađa je likovna sekcija koja djeluje od 1998. pod nazivom **Matija Gubec**, zatim **Vladimir Nazor**, da bi se od 5. rujna 1996. preimenovali u Hrvatsko kulturno društvo **Manuel** u spomen na svog člana Manuela Grgurića koji je kao hrvatski dragovoljac poginuo u Vukovaru. Entuzijasti i ljubitelji umjetnosti već šest godina zaredom organiziraju Likovnu koloniju u prvom jesenskom vikendu (nakon 23. rujna) u sklopu susreta planinara Hrvatske u Feričancima pod nazivom **Kroz šume i vinograde**. Do danas je sudjelovalo 125 umjetnika, a prikupljeno je dvjestotinjak umjetničkih radova. Veći dio djela nastao je aktivnim sudjelovanjem gostiju na Likovnoj koloniji, a četvrtinu radova donirali su umjetnici-suradnici i donatori Kolonije. Na ovoj izložbi predstavlja se odabir prikupljenih radova, pedesetak slika od 33 autora.

Izložba je organizirana u prigodi **Dana državnosti, 25. lipnja**, na otvorenju će u glazbenom programu nastupiti **Tamburaška sekcija HKD-a Manuel**, a izložbu će otvoriti ministar obrane **Berislav Rončević**.

Izložba se može razgledati do **7. srpnja**, radnim danom od **11 do 18** i subotom od **10 do 12 sati**. Ulaz slobodan.

Ljeto 2006.

Djelatnici MORH-a, pripadnici OS-a RH, invalidi, udovice, djeca i roditelji poginulih i nestalih hrvatskih branitelja i članovi njihove uže obitelji, te umirovljeni djelatnici MORH-a i OS-a RH i ove turističke sezone mogu po povoljnim uvjetima ljetovati u hotelima "Zagreb" - Split i "Veli Jože" - Pula. Ljetovanje je organizirano kao sedmodnevni paket-aranžmani (polupansion, puni pansion).

Rezervacije i informacije mogu se dobiti na recepcijama hotela.

Hotel "Veli Jože" - Pula

- u neposrednoj blizini gradskog središta
 - blizina gradske plaže Valkane
 - otvoren tijekom cijele godine
- Hotel "Veli Jože" - Pula
Bečka 7, 52000 Pula
tel. 052/ 551-182, 551-320
fax: 052/ 214 - 240

Hotel "Zagreb"- Split

- u neposrednoj blizini Splita
 - vlastita plaža, sportsko-rekreativni sadržaji
 - otvoren tijekom cijele godine
- Hotel "Zagreb" Duilovo
Put Duilova 23, 21000 Split
tel. 021/ 353-260
fax. 021/353-202